

mieszkańcy

ROZMOWA
Z PIOTREM
WOJTASIEM

historia

ROZMOWA
Z TERESĄ TRACZ

szkoły

BĄDŹ FIT
Z „HUBALEM”

Głos Ziemi Bychawskiej

MIESIĘCZNIK GMINY BYCHAWA

kwiecień 2019 nr 2 (298)

ISSN 1429-1932

SAMORZĄD

- 4 Z powodu braku wymaganej liczby chętnych Gmina Bychawa zmuszona jest do odstąpienia od realizacji projektu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków
- 4 Rozmowa z burmistrzem Bychawy Januszem Urbanem
- 6 Wiosenna niespodzianka dla bychawskich radnych i sołtysów
- 7 Darmowa pomoc prawna w Bychawie
- 7 Przed pozbyciem się popiołu upewnij się czy już wystygł
- 7 Z życia projektu „Przyjdź, Zapytaj – Profilaktyczny Program dla Rodzin”
- 7 Jeśli masz w rodzinie osobę potrzebującą opieki, ten projekt jest dla Ciebie
- 8 Akcja wydawania żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa
- 8 Wybory do Parlamentu Europejskiego
- 10 Wybrano wielkanocną kartkę pocztową gminy Bychawa!

MIESZKAŃCY

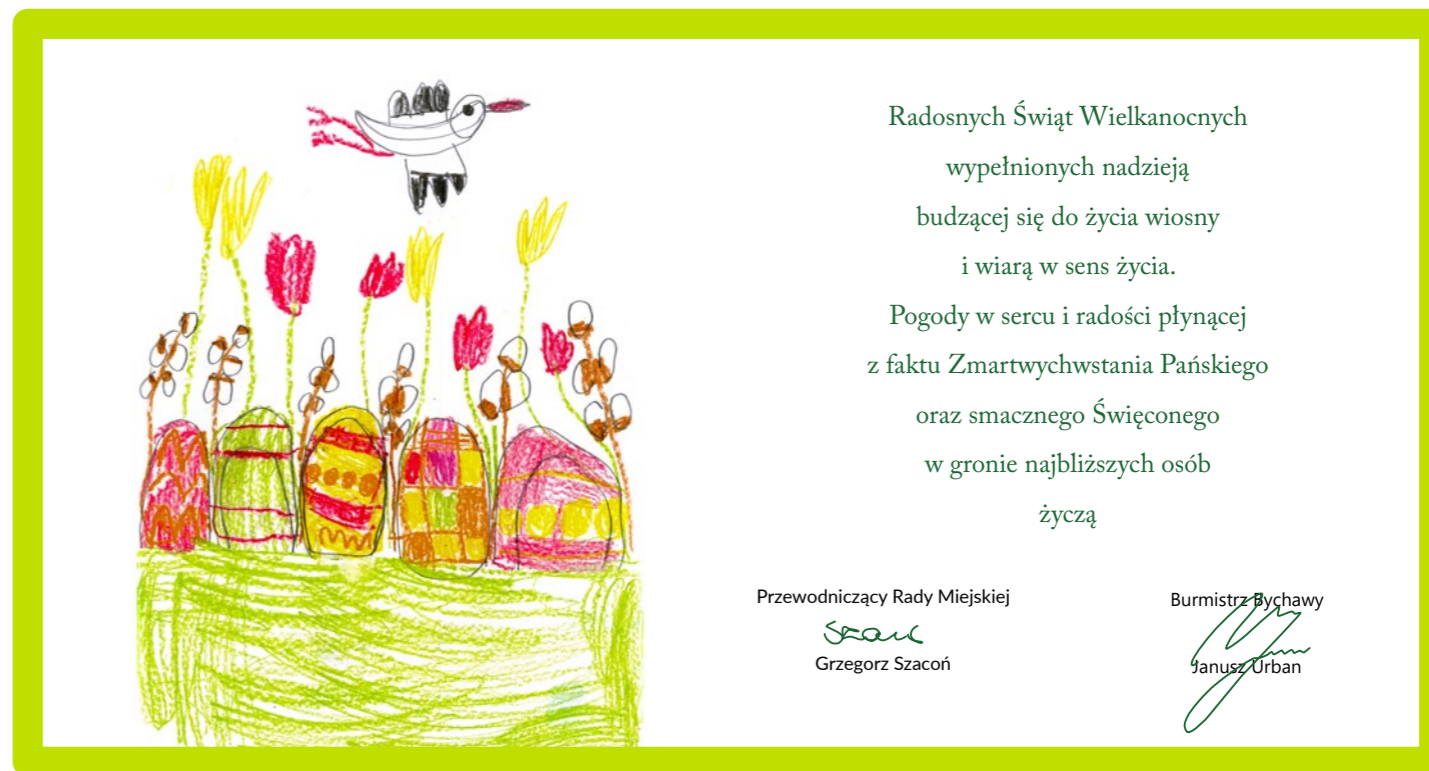
- 12 UKP BYCHAWA na Międzywojewódzkich Drużynowych Mistrzostwach Młodzików
- 12 Rozmowa z Piotrem Wojtasiem – byłym dyrektorem Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Bychawie
- 13 Przyrzekli wierność ideałom Bóg, Honor, Ojczyzna!
- 14 Rozmowa z Zofią Szorek
- 14 Relacja z biegu Tropem Wilczym
- 16 Spotkanie z nowymi technologiami
- 16 Gala Czytelnik Roku 2018
- 17 BPK odda bezpłatnie nawóz naturalny rolnikom

GŁOS REGIONALISTÓW

- 18 Od karnawału do Wielkiego Postu
- 19 Jak świętowano Kusaki z Mołem?
- 20 Wywiad z Teresą Tracz, która zdobyła tytuł Czytelnika Roku 2018

SZKOŁY

- 21 Człowiek z pasją – spotkanie z kaskaderem filmowym
- 21 Spotkanie z podróżnikiem – Amazonia
- 22 Pocztówkowa „Wielka mapa Polski”
- 22 Bądź Fit z „Hubalem”
- 22 Ferie po harcersku
- 23 CANTARE 2019

Radosnych Świąt Wielkanocnych
wypełnionych nadzieją
budzącej się do życia wiosny
i wiarą w sens życia.
Pogody w sercu i radości płynącej
z faktu Zmartwychwstania Pańskiego
oraz smacznego Świąconego
w gronie najbliższych osób
życzą

Przewodniczący Rady Miejskiej
Grzegorz Szacoń
Grzegorz Szacoń

Burmistrz Bychawy
Janusz Urban
Janusz Urban

Mieszkańcy pytają

Kiedy dostanę zasiłek pielęgnacyjny?

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

- Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje, jeżeli:
- » posiadasz orzeczenie o niepełnosprawności (dotyczy osób poniżej 16-go roku życia)
  - » posiadasz orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (dotyczy osób powyżej 16-go roku życia)
  - » posiadasz orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21-go roku życia (dotyczy osób powyżej 16-go roku życia)
  - » ukończyłeś 75 lat.

- Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie:
- » uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego
  - » umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości 184,42 zł miesięcznie.

Kto może uzyskać pomoc w formie zasiłku okresowego z Ośrodka Pomocy Społecznej?

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- » osoby samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie

gospodarującej (w chwili obecnej kryterium wynosi 701 zł);

- » rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny (528 zł/osobę).

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między:

- » kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;
- » kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Czas, na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

Przykład 1: Osoba samotnie gospodarująca uzyskuje dochody w kwocie 500 zł miesięcznie.

Kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej to 701 zł.

Wyliczenie zasiłku okresowego: 701 zł - 550 zł = 151 zł x 50% = 75,50 zł.

Przykład 2: Rodzina trzyosobowa uzyskuje miesięcznie dochód w wysokości 1100 zł.

Kryterium dochodowe dla 3-osobowej rodziny to 1584 zł (3 x 528 zł).

Wyliczenie zasiłku okresowego: 1584 zł - 1100 zł = 484 zł x 50% = 242 zł.

Należy wskazać, że do dochodu rodziny wliczane są dochody z pracy, również pracy dorywczej, zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych, renty i emerytury wraz z dodatkami, zasiłki dla bezrobotnych, stypendium stażowe, dodatki mieszkaniowe, dochód z gospodarstwa rolnego (308 zł z 1 ha przel.), dochody z działalności gospodarczej.

Marta Sękuła, pracownik socjalny OPS w Bychawie

Co grozi za niezachowanie odpowiednich środków ostrożności przy sprawowaniu opieki nad psami?

Za niezachowanie odpowiednich środków ostrożności przy sprawowaniu opieki nad psami grozi nawet do 1 000 zł kary. W związku z coraz częstszymi przypadkami wałęsania się psów w miejscach publicznych przypominamy, że wszyscy właściciele psów zobowiązani są do należytego sprawowania opieki nad nimi. Zwierzęta te powinny być trzymane w sposób uniemożliwiający im samodzielne wydobycie się z posesji. Na podstawie art. 10 a ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt zabrania się puszczania psów bez możliwości ich kontroli i bez oznakowania umożliwiającego identyfikację właściciela lub opiekuna. Zapisy uchwały Rady Miejskiej w Bychawie z dnia 28 czerwca 2016 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Bychawa mówią o tym, że wyprowadzanie psa poza teren własnej nieruchomości może odbywać się tylko na smyczy, a w przypadku psów należących do rasy agresywnej, na smyczy i w kagańcu. Ponadto do sprawowania należytej kontroli nad psami zobowiązuje także Kodeks wykroczeń, który w art. 77, wskazuje że: „Kto nie zachowuje zwykłych lub nakazanych środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia, podlega karze ograniczenia wolności, grzywny do 1000 złotych albo karze nagany”.

OKŁADKA:
Autor grafiki: Amelia Pawlak ze Świątlicy Wiejskiej „Tęczowy Zakątek” w Gałęzowie, laureatka XXVI edycji konkursu plastycznego na projekt świątecznej kartki pocztowej Gminy Bychawa WIELKANOC 2019.

www.bychawa.pl

www.twitter.com/bychawaPL

www.youtube.com/user/bychawaPL

www.facebook.com/Bychawa

www.instagram.com/bychawa.pl

Wydawca GMINA BYCHAWA

Redaktor naczelna Sylwia Paćkowska (SP)

Layout i tamanie tekstu Marek Małysek (MM)

Nakład 2000 egz. | ISSN 1429-1932

Adres: Redakcja „Głosu Ziemi Bychawskiej” 23-100 Bychawa, ul. Partyzantów 1 tel. 815 660 144, 815 660 004 w. 46

Kontakt gazeta@bychawa.pl Strona www.bychawa.pl

Dyżury redakcji petnione są codziennie (pon.-pt.) w godz. 7.30-15.30

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i redakcji tekstów oraz zmiany tytułów.

Rozmowa z burmistrzem Bychawy Januszem Urbanem

Z powodu braku wymaganej liczby chętnych Gmina Bychawa zmuszona jest do odstąpienia od realizacji projektu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków

W związku z brakiem możliwości osiągnięcia wskaźnika produktu, tj. konieczność wybudowania 126 sztuk oczyszczalni ścieków, określonego w umowie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego na realizację projektu pn. „Czyste środowisko dzięki budowie przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Bychawa” Gmina Bychawa zmuszona jest do odstąpienia od wykonania tego zadania. Pomimo kilkakrotnych ogłoszeń liczba osób, spośród których początkowo zadeklarowały chęć wybudowania przydomowych oczyszczalni ścieków i dokonały wpłat wyniosła 68.

W związku z powyższym od marca 2019 roku trwa zwrot zaliczek wpłaconych w ramach tego projektu. Zwrot pieniędzy dokonywany jest na konto, z którego pieniądze wpłynęły do Urzędu Miejskiego w Bychawie. Natomiast osoby, które wpłaty dokonały w kasie lub banku proszone są o kontakt z pracownikami Urzędu Miejskiego w Bychawie (pokój nr 10 lub 9) w celu złożenia stosownego oświadczenia oraz podania numeru konta bankowego, na które ma nastąpić zwrot zaliczki.

O inwestycjach – tych już rozpoczętych i planowanych, gazyfikacji, funduszu sołeckim, budżecie obywatelskim i wydarzeniach kulturalnych 2019 roku mówi burmistrz Bychawy Janusz Urban.

Nad czym aktualnie pracuje dział inwestycji Urzędu Miejskiego w Bychawie?

W tym momencie pracujemy nad dwoma najważniejszymi zadaniami. Pierwszym jest realizacja przetargów na modernizację dróg, które zostały zaplanowane w budżecie. Rozstrzygnęliśmy już przetargi na ul. ks. Dominika Maja, ul. 1 Maja oraz drogi w miejscowościach Bychawka Druga-Kolonia i Marysin. Aktualnie pozostaje jeszcze powtórzenie procedury przetargowej na ul. Marii Konopnickiej ponieważ oferenci zaproponowali zbyt duże kwoty i liczymy na to, że w drugim przetargu zejść nieco z ceny i będzie można przystąpić do realizacji tego przedsięwzięcia.

Drugim, bardzo ważnym zadaniem związanym również z pracami drogowymi jest pisanie wniosków do Funduszu Dróg Samorządowych, gdzie termin składania dokumentów upływa 15 kwietnia. Łącznie chcemy złożyć pięć wniosków – na drogi w miejscowościach: Wincentówek, Bychawka Trzecia, Skawinek oraz relacji Wola Gałęzowska – Wola Gałęzowska-Kolonia i Olszowiec – Olszowiec-Kolonia – Romanów.

Rozstrzygnęliśmy także przetarg z programu utwardzania dna i odwadniania wąwozów lessowych na drogę relacji Stara Wieś Pierwsza – Urszulin. Wyłoniony został wykonawca, z którym podpisano już umowę, także i ta inwestycja będzie w tym roku realizowana. Generalnie staramy się wykorzystać wszelkie środki, jakie można pozyskać właśnie z programu utwardzania dna i odwadniania wąwozów lessowych.

Warto dodać też, że ostatecznie rozstrzygnęliśmy również przetarg na urządzenie targowiska miejskiego. Jest to projekt „Przebudowa istniejącego targowiska miejskiego w Bychawie przeznaczony na promocję lokalnych produktów”. Podpisano umowę z wykonawcą. Inwestycja zostanie zrealizowana w tym roku z pomocą środków unijnych w kwocie blisko miliona złotych.

© Marek Malysek / UM Bychawa

Czekamy także na rozstrzygnięcie wniosku z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na przebudowę drogi relacji Wola Gałęzowska – Zaraszów-Kolonia. Zadanie jest już ocenione, ale nie ma jeszcze listy rankingowej.

Jakie jeszcze wyzwania finansowe czekają Gminę Bychawa w tym i kolejnych latach?

Mamy jak gdyby trzy segmenty wyzwań finansowych. Pierwszy – potrzeby bieżące mieszkańców, które ma obsłużyć fundusz sołecki i budżet obywatelski. Drugi – szeroko pojęte programy drogowe zawierające w sobie współpracę z samorządem powiatu i województwa oraz własne gminne. Trzeci – nowe programy unijne, na które również należy zapewnić finansowanie.

Bardzo ważna jest konieczność zapewnienia środków w kolejnych budżetach oraz znalezienia pieniędzy na programy drogowe. Mieszkańcy, mając świadomość, że wiele dróg poddano już modernizacji, zgłaszają wiele wniosków dotyczących przebudowy kolejnych odcinków. Niestety wygląda to tak, że jako Gmina Bychawa jesteśmy proszeni o pomoc przez organy samorządu powiatowego i wojewódzkiego. Konieczność wnoszenia tam wkładów finansowych może poważnie ograniczać możliwości rozbudowy własnych dróg gminnych. Staramy się znaleźć kompromis pomiędzy wielkością pomocy możliwej do zapewnienia przy wspólnej realizacji dróg powiatowych i dróg wojewódzkich (w tym i chodników), a koniecznością inwestowania we własne odcinki drogowe.

Drugi problem, bardzo istotny z punktu widzenia zapewnienia wsparcia finansowego to kwestia nowych projektów Unii Europejskiej. Wiemy, że będą ogłaszane nabory wniosków dla działania „Odnawialne źródła energii”, w tym w szczególności na bardzo postulowaną przez mieszkańców fotowoltaikę. Będziemy już powoli przygotowywać się do tego żeby taki wniosek jeszcze w tym roku złożyć. Mamy świadomość, że bardzo wielu

mieszkańców jest zainteresowanych tego typu instalacjami. O ostatecznym zakresie dowiemy się dopiero jak zostaną uczynione założenia konkursu. W tym przypadku również trzeba będzie mieć jakiś wkład własny.

Ponadto sprawą bardzo wyczekiwaną przez mieszkańców jest kontynuacja projektów oświetleniowych. Wiemy, że będzie uruchomiony również program dotyczący oświetlenia niskoemisyjnego ze wsparciem środków unijnych. Ewentualna budowa takich nowych linii oświetlenia ledowego przy wsparciu Unii Europejskiej jest bardzo opłacalna. Natomiast realizacja ze środków własnych jest niesłychanie trudna. W związku z tym aktualnie zastanawiamy się czy jeszcze zdołamy wykonać kilka dodatkowych odcinków projektowych, poszerzając dokumentację do granic możliwości.

W tej chwili trwają także prace studyjne nad projektem żłobka. To, że będzie on pewnego rodzaju częścią Samorządowego Przedszkola nr 1 w Bychawie wydaje się być rzeczą przesądzoną. Aktualnie zastanawiamy się nad tym ilu podopiecznym żłobek miałby służyć, jakie gabaryty powinna mieć dobudowana część budynku i ewentualnie jakim dodatkowym funkcjom miałaby ona służyć. Wiadomym jest, że są nam potrzebne sale różnego typu – zarówno przedszkolne, jak i z punktu widzenia również interesów czy potrzeb Gminy. Zdając sobie sprawę z potrzeby budowy tego typu placówki będziemy starali się stworzyć projekt, który będzie miał szansę na uzyskanie dofinansowania.

Czy coś zmieniło się w kwestii gazyfikacji gminy Bychawa?

Zmieniło się wiele i miejmy nadzieję, że na lepsze. Po okresie stagnacji, kiedy nie było żadnych propozycji dotyczących rozwoju sieci gazyfikacyjnej na terenie miasta i gminy, kilka miesięcy temu zgłosił się do nas prywatny inwestor, który proponował objęcie gazyfikacją miasta Bychawa. Sytuacja ta jak gdyby otworzyła licytację. Władze spółki państwowej czyli Polskiej Spółki Gazownictwa na

wieść o tym, że taka propozycja została naszej gminie złożona, podjęły z nami rozmowy. Doszło do kilku spotkań, w wyniku których władze Polskiej Spółki Gazownictwa zadeklarowały rozpoczęcie procesu gazyfikacji miasta w 2020 roku z możliwością pregazyfikacji, czyli ustawienia mniejszego urządzenia zasilającego na przykład Spółdzielnię Mieszkaniową, czy któryś z innych podmiotów gospodarczych lub instytucji na terenie gminy jeszcze pod koniec tego roku. Rzeczywiście to jest to na co czekaliśmy. Jest to o wiele bardziej konkretna deklaracja, niż te które składano nam do tej pory. Wcześniej, przypomnę, nie określano ani terminu, a jedynie jakąś ewentualną wolę przystąpienia do gazyfikacji, a wiemy że takie intencje władze spółki gazowniczej składały kilkuset podmiotom, kilkuset innym samorządom, które dalej czekają. Nasze rozbudzone, jeszcze w poprzednich kadencjach, nadzieje na gazyfikację kazały nam szukać możliwości szybszego zrealizowania tego zadania. Myślę, że dzięki tej swoistej licytacji pomiędzy podmiotem prywatnym a spółką państwową udało nam się w pewnym sensie zmusić władze Polskiej Spółki Gazownictwa do konkretniejszych obietnic. Podsumowując w pierwszym etapie wyglądałoby to tak, że gazyfikacją objęte będzie miasto. Niemniej jednak przedstawiciele spółki gazowej mówili też wyraźnie, podczas ostatniego spotkania, że będzie to początek procesu objęcia gazyfikacją również terenu gminy. Wydaje się więc, że wreszcie nastąpił przełom w tej kwestii.

Na ubiegłej sesji Rady Miejskiej w Bychawie podjęta została uchwała w sprawie wyrażenia zgody na wyodrębnienie środków stanowiących fundusz sołecki w budżecie Gminy Bychawa na 2020 rok. Również Pan wspominał przed chwilą o funduszu sołeckim i budżecie obywatelskim jako jednym z trzech segmentów wyzwań finansowych. Jak fundusz sołecki może wpłynąć na życie mieszkańców wsi?

Rzeczywiście na ostatniej sesji Rady Miejskiej, na mój wniosek, radni, jednogłośnie zresztą, przyjęli uchwałę o wyodrębnieniu środków stanowiących fundusz sołecki w 2020 roku. Z naszych wstępnych obliczeń wynika, że jest to kwota nieco ponad pół miliona złotych, a więc znacząco wyższa niż fundusz sołecki jeszcze kilka lat temu. Środki te pozwolą mieszkańcom sołectw, w moim mniemaniu, dobrać różnorodnych drobnych przedsięwzięć czy zakupów na terenie własnego sołectwa. Mogą to być inwestycje w poprawę stanu dróg, mogą to być drobne zakupy sprzętowe do obiektów użyteczności publicznej znajdujących się na ich terenie, bądź inne inicjatywy, które zdaniem mieszkańców poprawią jakość funkcjonowania danego sołectwa.

Nie jest wykluczone również współdziałanie kilku sołectw i łączenie funduszy sołeckich dla realizacji wspólnych zadań. Z funduszy sołeckich, o ile oczywiście środki pozwolą, mogą być również realizowane projekty inwestycyjne, czyli na przykład projekty modernizacji dróg, czy oświetlenia. Jak wiadać możliwości wykorzystania tych pieniędzy jest wiele, a w jaki sposób zostaną one spożytkowane zależy od każdego sołectwa. Informację o kwocie funduszu sołeckiego przeznaczonej na potrzeby konkretnego sołectwa przekażę do wiadomości publicznej już w miesiącu lipcu. Teraz mieszkańcy mają czas na zastanowienie się nad podziałem tych środków, zwołanie stosownych zebrań, aby w atmosferze kompromisu wspólnie podjąć decyzję i w stosownym czasie, w miesiącu wrześniu, złożyć wniosek o charakterze budżetowym. Sądzę, że mieszkańcy będą zadowoleni, bo po kilku latach braku tego funduszu został on przywrócony.

A co z miejskim odpowiednikiem funduszu sołeckiego tj. budżetem obywatelskim?

Z punktu widzenia funkcjonalnego jest to rzeczywiście odpowiednik funduszu sołeckiego. Jednak różnica polega na tym, że budżet obywatelski nie podlega refundacji z budżetu państwa. Natomiast w przypadku funduszu sołeckiego nominalnie do 40% wydanych środków w następnym roku wraca do budżetu gminy. W praktyce jest to nieco mniej, ostatnia stopa zwrotu wyniosła około 34%. Budżet obywatelski wydaje się być naturalną konsekwencją uchwalenia środków na fundusz sołecki. Mieszkańcy miasta, osiedli również chcieliby decydować o drobniejszych inicjatywach i takie możliwości należy im stworzyć. O wysokości środków dzisiaj nie będę się wypowiadał, gdyż będą one wynikać z możliwości budżetowej gminy. Będziemy pracować nad stosowną uchwałą określającą procedurę procesu opiniowania wydatków. Jest to dość skomplikowany dokument, dlatego też chcemy stworzyć go w takim kształcie aby był jak najbardziej przystępny dla mieszkańców i łatwy do zrealizowania. Z doświadczeń innych samorządów wiemy, że nieprzemysłane uchwały, wprowadzające zamęt w procesie opiniowania, utrudniały realizację tego zadania. W związku z tym będziemy wzorować się na tych najlepszych. Będziemy dążyć do stworzenia takiej uchwały, która w sposób klarowny, prosty i przystępny dla mieszkańców umożliwi im udział w procesie opiniowania. Budżet obywatelski jest swoistego rodzaju plebiscytem najważniejszych inwestycji, bo wszystko tak naprawdę sprowadza się ostatecznie do głosowania nad tym, czy innym projektem. Ten, który uzyska najwięcej głosów poparcia będzie w określonym osiedlu realizowany.

dokończenie >>>

Wiosna to czas inauguracji sezonu bogatego w plenerowe, i nie tylko, wydarzenia kulturalne. Jak w tym aspekcie zapowiada się 2019 rok?

Czas naszego ożywienia w dziedzinie imprez plenerowych to tradycyjnie miesiące maj i czerwiec. Wtedy ma miejsce relatywnie najwięcej wydarzeń. Niektóre z nich wynikają niejako ze sztywnego kalendarza imprez ustalonych i funkcjonujących już w poprzednich latach. Mamy możliwość wzięcia udziału w uroczystościach patriotycznych.

Co roku do Bychawy zjeżdżają także wielbiciele koni. Znamy już termin tegorocznego Ogólnopolskiego Czwempionatu Kuców XIV Pokazu Użytkowania Koni, który tym razem odbędzie się 12 maja.

Zapewne rozegra się także wyścig kolarski „Hetman Tandem Cup”, choć jeszcze bezpośredniej informacji tutaj nie otrzymaliśmy.

Naszą bychawską koronną imprezą, tym razem ze względu na wybory do Parlamentu Europejskiego przesuniętą na 2 czerwca, będzie oczywiście kolejna, jubileuszowa już, XX edycja Ogólnopolskiego Festiwalu „W Krainie Pierogów”. Jest to wydarzenie, które tradycyjnie ogniskuje uwagę naszego społeczeństwa i regionu, zarówno w tym węższym jak

i szerszym zakresie. Miejmy nadzieję, że również i w tym roku uda się wszystko zorganizować tak aby sprostać gustom mieszkańców i gości przybyłych spoza naszej gminy. Chcemy zachować kulinarny charakter tej imprezy, mimo że decyzją marszałka województwa lubelskiego Festiwal Produktów Regionalnych i Tradycyjnych „Na kulinarnym szlaku wschodniej Polski” będzie od tego roku wędrować po różnych miejscowościach, a więc nie będziemy już gospodarzem tej edycji zapoczątkowanej festiwalu. Uważamy jednak, że na przykład miasteczko produktów kulinarnych, które było nieodłączną częścią tej imprezy powinno pozostać. Będziemy zabiegali o to, żeby jak najwięcej przedsiębiorców poprzez wzięcie udziału w wydarzeniu miało możliwość prezentacji swojego dorobku – nie tylko pierogów, ale również innych potraw regionalnych. Ponadto chcemy zrealizować strefę animacji sportowej, rekreacyjnej, jak również poświęconej edukacji zdrowotnej i bezpieczeństwa. Do współpracy będziemy chcieli zaprosić funkcjonujące na terenie naszej gminy stowarzyszenia sportowe, policję, służbę zdrowia oraz strażaków – zarówno z ochotniczej jak i państwowej straży pożarnej. A więc atrakcji nie powinno zabraknąć. Miejmy nadzieję, że pogoda dopisze i wszyscy będą bawić się bardzo dobrze.

Zapowiadana jest też kolejna edycja Międzynarodowego Festiwalu „Śladami Singera”. Nie do końca jeszcze znana jest jego formuła, ale tradycyjnie ma on już swoje ustalone grono zwolenników.

1 września planujemy, jeśli otrzymamy dofinansowanie z rządowego programu „Niepodległa”, zorganizować koncert pamięci poświęcony księdzu Antoniemu Kwiatkowskiemu i innym Polakom, którzy walczyli o niepodległość. Wydarzenie to wpisze w swój program także elementy nawiązujące do 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Chcemy aby koncert ten był pewnego rodzaju nawiązaniem do wcześniejszego Bene Meritus. By był elementem jednoczącym mieszkańców wokół postaci, które w historii Bychawy i jej okolic odegrały bardzo ważną rolę. Koncert zostanie poprzedzony różnorodnymi warsztatami z dziedziny sztuki.

Tradycyjnie już planujemy także imprezy wypoczynkowe. Trudno o nich wszystkich wspomnieć w tym miejscu. Na pewno będziemy chcieli zorganizować półkolonie letnie, które cieszą się niesłabnącym powodzeniem.

Jak widać szukamy ciągle nowych możliwości. Czas pokaże, które z zamierzeń uda nam się zrealizować.

rozmawiała Sylwia Paćkowska

Wiosenna niespodzianka dla bychawskich radnych i sołtysów

Podczas ostatniej sesji Rady Miejskiej w Bychawie, która miała miejsce w czwartek 28 marca 2019 roku, na sali pojawiły się dzieci ze Świątlicy Wiejskiej „Tęczowy Zakątek” w Gałęzowie (pod opieką pań Ilony Fijołek-Mituley i Doroty Kasperek). By tradycją stało się zadość (podobnie jak w roku ubiegłym), kolorowymi stroikami obdarowały one radnych Rady Miejskiej w Bychawie oraz sołtysów z naszej gminy. Wiosenne podarunki niosły ze sobą podziękowania za ich zaangażowanie przy realizacji zadań na rzecz rozwoju gminy Bychawa oraz życzenia zdrowych, pogodnych Świąt Wielkanocnych, pełnych wiary, nadziei i miłości.

Podziękowania

Serdecznie dziękujemy dzieciom – małym artystom, które obdarowały nas pięknymi, własnoręcznie wykonanymi, kolorowymi, wiosennymi stroikami. Te istne małe dzieła sztuki będą w nadchodzące Święta Wielkanocne zdobić nasze stoły i cieszyć osoby, które przy nich zasiądą. Podziękowania kierujemy także do rodziców i pań Ilony Fijołek-Mituley i Doroty Kasperek – pod których baczny okiem powstawały stroiki.

burmistrz Bychawy Janusz Urban, zastępca burmistrza Bychawy Magdalena Kostruba, radni Rady Miejskiej w Bychawie oraz sołtysi Gminy Bychawa

© Sylwia Paćkowska / UM Bychawa

Darmowa pomoc prawna w Bychawie

Aktualnie w Bychawie można skorzystać z trzech punktów oferujących darmową pomoc prawną.

Nieodpłatna Pomoc Prawna w Powiecie Lubelskim

Zakres: prawo pracy, przygotowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej, prawo cywilne, sprawy karne, sprawy administracyjne, ubezpieczenie społeczne, sprawy rodzinne, prawo podatkowe z wyjątkiem spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej

Miejsce: Bychawa, Urząd Miejski w Bychawie, ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 22
Termin:

» poniedziałek, godz. 11.00-15.00

» piątek, godz. 10.00-14.00

Więcej informacji: www.darmowapomocprawna.ms.gov.pl

Stowarzyszenie Agape – Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem

Nieodpłatna pomoc prawna i psychologiczna

Zakres: przemoc w rodzinie (m.in. fizyczna, psychiczna, seksualna, zaniechanie, ekonomiczna), kradzież/oszustwo, rozbój/pobicie, lobbing/groźba, stalking, niealimentacja, wykorzystanie seksualne/stręczycielstwo, zgwałcenie/pedofilia, zaniechanie/porzucanie osób zależnych, handel ludźmi, przestępstwa z nienawiści, wypadki komunikacyjne, bezprawne wykorzystanie danych osobowych, inne przestępstwa, bycie świadkiem przestępstwa

Miejsce: Bychawa, Bychawskie Centrum Kultury, ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 34

Termin: poniedziałek, godz. 9.00-14.00

(obowiązują zapisy telefoniczne – od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-19.00 pod nr tel.: 81 534 38 87 lub 782 515 474)

Nieodpłatna pomoc prawna w Urzędzie Miejskim w Bychawie – radca prawny

Dla mieszkańców gminy Bychawa

Miejsce: Bychawa, Urząd Miejski w Bychawie, ul. Partyzantów 1, pok. nr 3

Termin: pierwszy czwartek miesiąca, godz. 15.00-17.00

Więcej informacji: 81 566 00 04

Przed pozbyciem się popiołu upewnij się czy już wystygł

Przypominamy, że gorący popiół pochodzący z palenisk domowych wsypany do pojemników KP7 ustawionych na terenie miasta Bychawa stwarza zagrożenie pożarowe. W związku z tym zwracamy się z uprzejmą prośbą o pozbywanie się tylko popiołu już ostudzonego. Przyczyni się to do uniknięcia niebezpieczeństwa wybuchu pożaru oraz powstawania awarii samochodu, którym popiół transportowany jest do zakładu zagospodarowania odpadów.

Jeśli masz w rodzinie osobę potrzebującą opieki, ten projekt jest dla Ciebie

Meblove-Lublin Aleksandra Drozd w partnerstwie z Gminą Bychawa realizuje projekt pod nazwą: „Dzienny Dom Pomocy w gminie Bychawa” i rozpoczyna zapisy chętnych do udziału w zajęciach Dziennego Domu Pomocy. Zapraszamy osoby od 50 roku życia, niesamodzielne, mające trudności z czynnościami dnia codziennego, zamieszkałe na terenie powiatu lubelskiego.

W trakcie bezpłatnego pobytu zapewnimy: dziewięciogodzinną opiekę w dni robocze, usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne, zajęcia profilaktyczne, żywienie (3 posiłki dziennie, z uwzględnieniem diet), zajęcia terapeutyczne, rehabilitację, opiekę lekarza specjalisty, pomoc psychologiczną i psychiatryczną, zajęcia ruchowe i aktywizujące, spotkania kulturalne i artystyczne, wyjazdy do kina/teatru/filharmonii uwzględniające bilety wstępu, najbardziej potrzebującym, niepełnosprawnym i niesamodzielnym zapewnimy transport. Rekrutację prowadzi Ośrodek Pomocy Społecznej w Bychawie. Zapraszamy wszystkich zainteresowanych.

Dom Pomocy Społecznej „Stara Wieś” poszukuje pracowników na stanowiska:

» sprzątaczkę

» kucharza

» pielęgniarkę

» opiekuna medycznego

» terapeuty zajęciowego

» fizjoterapeuty

Miejsce pracy: Stara Wieś Pierwsza 99, 23-100 Bychawa

Więcej informacji można uzyskać drogą mailową: dpsstarawies@op.pl

Z życia projektu „Przyjdź, Zapytaj – Profilaktyczny Program dla Rodzin”

Dobiega końca pierwsza edycja projektu realizowanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Bychawie. Wzięło w niej udział 31 uczestników. Wszystkie zakwalifikowane osoby realizowały działania zawarte w kontrakcie zgodnie z jego postanowieniami.

W ramach projektu odbyły się: diagnoza rodzin wraz z opracowaniem indywidualnego planu wspierania rodziny, terapie rodzin w zakresie umiejętności społecznych oraz w zakresie umiejętności życiowych. W trakcie ferii zimowych została zrealizowana terapia rodzin w formie wyjazdowej: dwudniowe warsztaty pn. „Twórcze spędzanie czasu z dzieckiem”. Wzięło w niej udział pięć rodzin (łącznie 17 osób). Dla wyżej wymienionych uczestników prowadzona była również grupa wsparcia. Osoby dorosłe, biorące udział w projekcie, korzystały ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego (socjalnego, obywatelskiego, psychologicznego, prawnego i pedagogicznego) w trzech Punktach Konsultacyjnych na terenie gminy Bychawa.

Pierwsza edycja projektu zakończy się 30 kwietnia br.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bychawie zachęca wszystkich zainteresowanych do zgłaszania się do drugiej edycji projektu, w ramach której takim samym wsparciem zostanie objętych również 31 osób (w tym 8 dzieci). Zapraszamy do kontaktu z pracownikami socjalnymi w celu uzyskania szczegółowych informacji.

Marta Sekuła, pracownik socjalny OPS w Bychawie

Wybory do Parlamentu Europejskiego

Głosowanie

**26 maja
2019 r.
(niedziela)**

godz. 7.00–21.00

Kalendarz Wyborczy dla Wyborów Posłów do Parlamentu Europejskiego dostępny jest na stronie internetowej www.bychawa.pl

Jak zostać kandydatem na członka obwodowej komisji wyborczej?

Po ostatniej nowelizacji Kodeksu wyborczego w wyborach na posłów do Parlamentu Europejskiego będzie ponownie tylko jedna obwodowa komisja wyborcza. Komisje obwodowe powołują komisarze wyborczy. Zgłoszenia kandydatów na członków komisji przyjmują urzędnicy wyborczy za pośrednictwem urzędu.

Skład każdej obwodowej komisji wyborczej związany jest z wielkością obwodu głosowania. W obwodach do 1000 mieszkańców w skład komisji wyborczej powołuje się 7 osób, w obwodach głosowania od 1001 do 2000 mieszkańców – 9 osób, w obwodach głosowania od 2001 do 3000 mieszkańców – 11 osób, a w obwodach głosowania powyżej 3000 mieszkańców – 13 osób.

Do zadań obwodowej komisji wyborczej należy:

- » przeprowadzenie głosowania w obwodzie,
- » czuwanie w dniu wyborów nad przestrzeganiem prawa wyborczego w miejscu i czasie głosowania,
- » ustalenie wyników głosowania w obwodzie i podanie ich do publicznej wiadomości,
- » przesłanie wyników głosowania do właściwej komisji wyborczej.

Kto może być kandydatem na członka obwodowej komisji wyborczej?

Kandydatem do składu komisji może być osoba posiadająca prawo wybierania, tj. osoba, która:

1. jest obywatelem polskim,
2. najpóźniej w dniu zgłoszenia kończy 18 lat,
3. nie jest pozbawiona praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu,
4. nie jest pozbawiona praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu,
5. nie jest ubezwłasnowolniona prawomocnym orzeczeniem sądu.

Kandydatem do składu komisji może być również obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, który:

1. najpóźniej w dniu zgłoszenia kończy 18 lat,
2. nie jest pozbawiony prawa wybierania w państwie członkowskim Unii Europejskiej, którego jest obywatelem.

Kandydatem do składu komisji może być osoba, która stale zamieszkuje na obszarze województwa, w którym jest zgłaszana do komisji i jest wpisana do stałego rejestru wyborców jednej z gmin na obszarze tego województwa.

Kandydatem do składu komisji nie może być:

1. kandydat w wyborach,
2. komisarz wyborczy,
3. pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego,

4. pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego,
5. urzędnik wyborczy,
6. mąż zaufania,
7. obserwator społeczny,
8. osoba będąca w stosunku do kandydata w wyborach:
  - a) małżonkiem,
  - b) wstępnym,
  - c) zstępnym,
  - d) rodzeństwem,
  - e) małżonkiem zstępnego, wstępnego lub przysposobionego,
  - f) osobą pozostającą w stosunku przysposobienia – jeżeli kandydat kandyduje w okręgu wyborczym, dla którego właściwa jest dana komisja,
9. pełnomocnik, o którym mowa w art. 55 Kodeksu wyborczego, w komisji właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania w jej imieniu.

Co zrobić, aby zostać kandydatem na członka obwodowej komisji wyborczej?

Jeśli chcesz zostać członkiem obwodowej komisji wyborczej, skontaktuj się z komitetem wyborczym albo zgłoś samodzielnie swoją kandydaturę urzędnicowi wyborczemu za pośrednictwem urzędu gminy.

W przypadku zgłoszeń samodzielnych należy jednak pamiętać, że komisarz wyborczy może powołać taką osobę do składu komisji tylko w przypadku konieczności jego uzupełnienia.

Zgłoszenia kandydatów na członków komisji dokonywane przez pełnomocników komitetów wyborczych przyjmują urzędnicy wyborczy właściwi dla gminy, w której siedzibę ma dana komisja, za pośrednictwem urzędu gminy.

Dyżury urzędnika wyborczego w gminie Bychawa w związku ze zgłaszaniem kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych w wyborach do Parlamentu Europejskiego:

- 23 IV (wtorek) – godz. 7.15-9.15
- 24 IV (środa) – godz. 7.15-9.15
- 25 IV (czwartek) – godz. 7.15-9.15
- 26 IV (piątek) – godz. 7.15-9.15.

Miejsce pełnienia dyżurów: Urząd Miejski w Bychawie, ul. Partyzantów 1, II piętro, pokój nr 34. Kontakt telefoniczny pod numerem: 81 566 01 71.

Poza dyżurami Urzędnika Wyborczego, niezbędnych informacji udziela pracownik Urzędu Miejskiego w Bychawie: p. Monika Jakubowska-Smit referent w wydziale OSSO, tel. 81 566 00 04 wew. 13.

Dieta za pracę w komisji

Za udział w pracach i szkoleniach obwodowych komisji wyborczych przysługuje dieta. Przewodniczący komisji otrzymają po 500, zastępcy przewodniczącego – po 400, a członkowie komisji – po 350 złotych.

Nie przegap terminu

Zgłoszenie kandydatów na członków komisji musi być dokonane najpóźniej 26 kwietnia 2019 roku w godzinach pracy urzędu gminy.

Za dzień dokonania zgłoszenia rozumie się dzień jego doręczenia do urzędu gminy, potwierdzony podpisem na zgłoszeniu przez osobę je przyjmującą.

Przywrócenie terminu do zgłaszania kandydatów na członków komisji jest niedopuszczalne.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obwodowe komisje wyborcze powołują spośród wyborców, najpóźniej w 21 dniu przed dniem wyborów, komisarze wyborczy.

Należy zauważyć, że samo zgłoszenie kandydata na członka komisji nie gwarantuje, że dana osoba zostanie powołana w skład komisji.

Opracowano na podstawie informacji z: www.pkw.gov.pl

Akcja wydawania żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa

W jaki sposób akcja wydawania żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 przebiega w Gminie Bychawa?

Do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Ośrodek Pomocy Społecznej w Bychawie przystąpił już po raz czwarty. Za każdym razem pracownicy OPS są odpowiedzialni za złożenie wniosku, podpisanie umowy, wydanie skierowań dla osób najbardziej potrzebujących, przyjęcie transportu, rozładunek, dystrybucję, prowadzenie działań towarzyszących oraz sprawozdawczość i promocję. Zdarza się także, że osobom mającym trudności w odebraniu paczki (np. z powodów zdrowotnych) żywność jest dowożona do domu. Ponadto mając na uwadze to, że niektóre osoby korzystające z omawianego wsparcia pracują zarobkowo, w marcu bieżącego roku żywność wydawana była również w sobotę. Pracownicy OPS podjęli się tej inicjatywy dobrowolnie, bez dodatkowego wynagrodzenia. W akcję angażuje się wiele osób, które bezinteresownie

poświęcają swój czas i siły, by wesprzeć lokalną społeczność. Strażacy z okolicznych Ochotniczych Straży Pożarnych, pomagają przy rozładunku żywności. Bychawskie Centrum Kultury zawsze służy pomocą udostępniając salę na potrzeby zmagazynowania artykułów, zaś Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Bychawie udostępniła nieodpłatnie wózek widłowy, który usprawnia rozładunek.

W podprogramie 2018 do chwili obecnej Ośrodek Pomocy Społecznej w Bychawie wydał prawie 36 ton żywności dla 464 rodzin, co oznacza rozdysponowanie 1169 paczek (waga jednej to około 15 kg). OPS otrzymuje produkty z magazynu Banku Żywności, zgodnie z asortymentem, jakim on dysponuje. Należy zaznaczyć również, że poza wsparciem w postaci artykułów żywnościowych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 organizowane są warsztaty kulinarne, które cieszą się dużym zainteresowaniem.

Gmina Bychawa wyróżnia się tym, że zajmuje się dystrybucją żywności w ramach powyższego

programu. Sąsiednie gminy wydają jedynie skierowania do odbioru żywności w Lublinie, co niewątpliwie skutkuje większymi trudnościami dla osób zainteresowanych.

Najbardziej cieszy fakt, że osoby korzystające z omawianej formy wsparcia są wdzięczne, zadowolone oraz doceniają wysiłek pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Bychawie i osób zaangażowanych w akcję.

Skąd pochodzi żywność wydawana w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020?

Produkty spożywcze rozprowadzane w ramach akcji wydawania żywności najbardziej potrzebującym mieszkańcom gminy Bychawa (przeprowadzonej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym Podprogram 2018) Ośrodek Pomocy Społecznej w Bychawie otrzymuje z Banku Żywności w Lublinie.

Bank Żywności jest organizacją pozarządową o statusie OPP (organizacji pożytku publicznego). Działa opierając się m. in. na zasadzie non-profit – działalność bez zysku – realizowanej poprzez bezpłatne pozyskiwanie żywności oraz jej bezpłatną dystrybucję. Swoją misję realizuje m.in. poprzez wyszukiwanie źródeł żywności produkowanej w nadmiarze.

Celem powyższej akcji jest wsparcie osób najuboższych w postaci posiłków i paczek żywnościowych, które przekazywane są przez organizacje współpracujące z Bankami Żywności. Z pomocy tej skorzystać mogą osoby w najtrudniejszej sytuacji życiowej, których dochód nie przekroczy określonego poziomu, uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Program realizowany jest w kilkumiesięcznych

cyklach, w ramach których obowiązują określone zasady i możliwości korzystania ze wsparcia. Żeby uzyskać pomoc w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa, osoba w trudnej sytuacji życiowej powinna zwrócić się do Ośrodka Pomocy Społecznej, skąd otrzyma skierowanie do odbioru paczki żywnościowej lub do skorzystania z posiłku. Za zarządzanie programem odpowiedzialne jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, za proces dystrybucji żywności odpowiada natomiast Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

Wydawana żywność jest w pełni wartościowa, zaś asortyment oraz ilość kilogramów na osobę wynika z Wytycznych Instytucji Zarządzającej (MRPiPS) dla Instytucji Pośredniczącej i beneficjentów dotyczących działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w podprogramie 2018.

(materiał opracowano na podstawie: www.bankizywnosci.pl)

Burmistrz Bychawy Janusz Urban pragnie złożyć serdeczne podziękowania wszystkim osobom zaangażowanym w organizację akcji wydawania żywności najbardziej potrzebującym mieszkańcom gminy Bychawa, która miała miejsce 16 i 18 marca 2019 roku w Bychawskim Centrum Kultury (16 354,31 kg żywności trafiło do 1 169 osób). Wyrazy wdzięczności kieruje do:

- » Kierownik Ewy Korby i pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Bychawie, którzy zajęli się organizacją akcji oraz dystrybucją produktów spożywczych
- » strażaków z Ochotniczych Straży Pożarnych z miejscowości: Olszowiec, Koszarzew Dolny-Kolonia, Wola Duża, Bychawka Pierwsza, którzy pomagali przy rozładunku żywności
- » Dyrektora Bychawskiego Centrum Kultury w Bychawie Piotra Gęby, który udostępnił salę
- » Prezes Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Bychawie Ewy Bartnik, która udostępniła wózek widłowy.

Wybrano wielkanocną kartkę pocztową gminy Bychawa!

W XXVI edycji konkursu plastycznego na projekt świątecznej kartki pocztowej gminy Bychawa Wielkanoc 2019 wzięło udział 386 prac.

Komisja konkursowa obejrzała wszystkie piękne kartki, po czym dokonała wyboru. Główną nagrodę, w tej edycji konkursu, zdobyła Amelka Pawlak ze Świątlicy Wiejskiej „Tęczowy Zakątek” w Gałęzowie. Projekt Amelki już wkrótce wraz z wielkanocnymi życzeniami od burmistrza Bychawy trafi do wielu instytucji w gminie, kraju i za granicą.

Komisja przyznała również czterdzieści wyróżnień. Wszyscy laureaci, podczas uroczystego wręczenia nagród otrzymali dyplomy i upominki promocyjne.

Burmistrz Bychawy składa serdeczne podziękowania wszystkim uczestnikom konkursu. Podziękowania za popularyzację konkursu kieruje również do dyrektorów, nauczycieli i rodziców.

Wyróżnienia:

- » Iga Popławska z Samorządowego Przedszkola nr 1 w Bychawie (grupa „Myszki”, nauczyciel Agnieszka Sobaszek)
- » Bartłomiej Frączek z Samorządowego Przedszkola nr 1 w Bychawie (grupa „Motylki”, nauczyciel Bożena Sorek)
- » Kornelia Asyngier z Samorządowego Przedszkola nr 1 w Bychawie (grupa „Sówki”, nauczyciel Ewa Sprawka)

Główną nagrodę, w tej edycji konkursu, zdobyła Amelka Pawlak ze Świątlicy Wiejskiej „Tęczowy Zakątek” w Gałęzowie.

- » Bartosz Pielecha z Samorządowego Przedszkola nr 1 w Bychawie (grupa „Pszczołki”, nauczyciel Mirosława Spust)
- » Lena Jackowska z Przedszkola Niepublicznego „Akademia Poziomkowa” w Bychawie (grupa „Pszczołki”, nauczyciel Agnieszka Puchala)
- » Gabriela Woś z Przedszkola Niepublicznego „Akademia Poziomkowa” w Bychawie (grupa „Motylki”, nauczyciel Ewa Włodek)
- » Wiktoria Chodź z Przedszkola Niepublicznego „Akademia Poziomkowa” w Bychawie (grupa „Zerówka”, nauczyciel Paulina Szopa)
- » Patryk Frączek z kl. I a ze Szkoły Podstawowej w Bychawie (nauczyciel Jolanta Stoczkowska)

© Marek Matyszek / UM Bychawa

- » Szymon Smyk z kl. VI a ze Szkoły Podstawowej w Bychawie (nauczyciel Agnieszka Daško)
- » Alicja Korba z kl. VI c ze Szkoły Podstawowej w Bychawie (nauczyciel Agnieszka Daško)
- » Julia Gąbka z kl. VII a ze Szkoły Podstawowej w Bychawie (nauczyciel Agnieszka Daško)
- » Wiktoria Skoczylas z kl. II ze Szkoły Podstawowej im. Kajetana Koźmiana w Bychawce Drugiej-Kolonii (nauczyciel Paulina Zajęc)
- » Malwinka Krasucka z kl. IV ze Szkoły Podstawowej im. Kajetana Koźmiana w Bychawce Drugiej-Kolonii (nauczyciel Regina Kloc)
- » Natalia Frączek z kl. VI ze Szkoły Podstawowej im. Kajetana Koźmiana w Bychawce Drugiej-Kolonii (nauczyciel Regina Kloc)
- » Julia Wiechnik z kl. VII ze Szkoły Podstawowej im. Kajetana Koźmiana w Bychawce Drugiej-Kolonii (nauczyciel Regina Kloc)
- » Izabela Konefał z oddziału przedszkolnego ze Szkoły Podstawowej im. Franciszka Lebieży w Starej Wsi Drugiej (nauczyciel Joanna Łukasik-Tworek)
- » Zuzanna Chanaj z kl. I ze Szkoły Podstawowej im. Franciszka Lebieży w Starej Wsi Drugiej (nauczyciel Renata Wawrzyńczyk-Smerdel)
- » Zuzanna Jargiło z kl. II ze Szkoły Podstawowej im. Franciszka Lebieży w Starej Wsi Drugiej (nauczyciel Monika Korpyś)
- » Amelia Kotuła z kl. V ze Szkoły Podstawowej im. Franciszka Lebieży w Starej Wsi Drugiej (nauczyciel Beata Kulesza)
- » Natalia Remuszka z kl. VI ze Szkoły Podstawowej im. Franciszka Lebieży w Starej Wsi Drugiej (nauczyciel Beata Kulesza)
- » Piotr Łaszcz z kl. VII ze Szkoły Podstawowej im. Franciszka Lebieży w Starej Wsi Drugiej (nauczyciel Beata Kulesza)
- » Kacper Wąsik z oddziału przedszkolnego ze Szkoły Podstawowej im. Zofii Przewłockiej w Woli Gałęzowskiej (nauczyciel Barbara Jargiełło)
- » Kamil Makuła z kl. I ze Szkoły Podstawowej im. Zofii Przewłockiej w Woli Gałęzowskiej (nauczyciel Elżbieta Kursa)
- » Adam Ryc z kl. II ze Szkoły Podstawowej im. Zofii Przewłockiej w Woli Gałęzowskiej (nauczyciel Halina Powęzka)
- » Eliza Tworek z kl. III ze Szkoły Podstawowej im. Zofii Przewłockiej w Woli Gałęzowskiej (nauczyciel Anna Żak)
- » Ewa Godoś z kl. VI ze Szkoły Podstawowej im. Zofii Przewłockiej w Woli Gałęzowskiej (nauczyciel Regina Kloc)
- » Weronika Duda z kl. VII ze Szkoły Podstawowej im. Zofii Przewłockiej w Woli Gałęzowskiej (nauczyciel Regina Kloc)
- » Barbara Bryczek ze Szkoły Podstawowej im. ks. Dominika Maja w Zaraszowie (grupa „Rybki”, nauczyciel Anna Sadowska)
- » Aleksandra Prajsner z kl. IV ze Szkoły Podstawowej im. ks. Dominika Maja w Zaraszowie (nauczyciel Jolanta Flis)
- » Aleksandra Drobek z kl. V ze Szkoły Podstawowej im. ks. Dominika Maja w Zaraszowie (nauczyciel Jolanta Flis)
- » Kinga Sadowska z kl. VI ze Szkoły Podstawowej im. ks. Dominika Maja w Zaraszowie (nauczyciel Jolanta Flis)
- » Paulina Sprawka z kl. VII ze Szkoły Podstawowej im. ks. Dominika Maja w Zaraszowie (nauczyciel Jolanta Flis)
- » Maryna Polozenko z kl. II a T z Zespołu Szkół im. ks. A. Kwiatkowskiego w Bychawie (instruktor Leszek Asyngier)

Rozmowa z Piotrem Wojtasiem – byłym dyrektorem Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Bychawie

■ Podziękowanie dla Piotra Wojtasia – Dyrektora Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Bychawie

W imieniu mieszkańców oraz własnym dziękujemy za wieloletnią, efektywną współpracę pomiędzy Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Bychawie a Samorządem Gminy Bychawa oraz za pełną zaangażowania pracę na rzecz społeczności lokalnej.

Życzymy dalszych sukcesów, zadowolenia i pomyślności w życiu osobistym.

Janusz Urban burmistrz Bychawy
Grzegorz Szacoń przewodniczący
Rady Miejskiej w Bychawie

■ Może na początek chciałby Pan wypowiedzieć się na temat ostatnich wydarzeń w Pana życiu zawodowym?

Przed wszystkim chciałbym poinformować mieszkańców Bychawy i okolic, w tym moich pacjentów, że moje odwołanie z funkcji dyrektora i lekarza odbyło się w niegodziwy i niecywilizowany sposób. Po 35 latach nienaganej pracy lekarza i 21 latach dyrektorowania – zostałem odwołany w trakcie leczenia, po ciężkim wypadku. Z dnia na dzień musiałem opuścić swój gabinet bez możliwości zabrania swoich prywatnych rzeczy. Odwołano mnie bez wcześniejszych rozmów i konsultacji. To się stało tak nagle jakby duszącemu się choremu odciął tlen. Nie miałem możliwości przekazania władzy mojemu następcy. Moje wieloletnie poświęcenie i doświadczenie spotkało się ze strony Starostwa Powiatowego w Lublinie z ignorancją i kpiną z mojej osoby. Jednocześnie dementuję krążące po Bychawie plotki, że jakoby toczyło się przeciwko mnie jakieś dochodzenie.

■ Kiedy rozpoczęła się Pana przygoda z SPZOZ w Bychawie? Jak na przestrzeni tych lat zmienił się bychawski szpital?

Zacząłem pracować w 1984 roku jako młodszy asystent w Oddziale Chorób Wewnętrznych. Już wtedy wiedziałem, że szpital wymaga rewolucyjnych zmian – ponieważ był to budynek adoptowany po Starostwie Powiatowym w Bychawie: nie posiadał windy, gazów medycznych, izbę przyjęć stanowiło jedno pomieszczenie. Pacjenci na

© Piotr Wojtasi

diagnostykę rentgenowską transportowani byli z budynku do budynku na noszach niezależnie od warunków atmosferycznych. Sale chorych były przepełnione, pacjenci często leżeli na materacach na podłodze. Nie mogłem się też pogodzić ze stosowanymi metodami leczenia typu – cytuję: „śmierć jest tak pięknym aktem, pozwólmy jej się dokonać”. Było to w czasach kiedy uczono nas już podstaw reanimacji.

Moim pierwszym sukcesem było sprowadzenie defibrylatora i skuteczne go wykorzystanie podczas resuscytacji. Następnie udało się zakupić tzw. wózek reanimacyjny, na którym można było przeprowadzić skuteczną kardiowersję. Kolejne lata to rozwój Ratownictwa Medycznego i utworzenie karetki reanimacyjnej wraz ze specjalistycznym

wyposażeniem. Przed tym faktem karetka reanimacyjna do pacjentów z naszego terenu przyjeżdżała z Lublina... – po co? Nowe spojrzenie na medycynę, leczenie i ratowanie życia ludzkiego dał mi dwuletni pobyt w USA, gdzie uzmysłowiłem sobie, że jesteśmy do tyłu o całe pokolenia w stosowaniu nowoczesnych metod leczenia i specjalistycznej aparatury. Prawdziwe możliwości zastosowania wiedzy i chęci dokonania zmian przysły dopiero jak zostałem dyrektorem w 1998 roku. Zacząłem od wybudowania centralnej tlenowni. Później przysły następne inwestycje: zewnętrzna winda w szpitalu, utworzenie po byłej fabryce obuwia nowoczesnego zakładu rehabilitacji, remont Przychodni Rejonowej, utworzenie apteki ogólnodostępnej i wreszcie budowa tzw. łącznika między szpitalem a przychodnią, w którym znajduje się Izba Przyjęć, podjazd dla karetek, nowoczesny, klimatyzowany Zakład Opiekuńczo-Lecniczy oraz dwie windy przystosowane do transportu chorych. Do Ratownictwa Medycznego sprowadziłem używane karetki z Niemiec, które zastąpiły archaiczne Polonezy. Równocześnie pojawiły się pierwsze komputery oraz nowoczesny sprzęt medyczny: kardiomonitory, USG, aparat RTG, respirator. Wyremontowałem pomieszczenia po byłym Oddziale Ginekologiczno-Położniczym na potrzeby Oddziału Wewnętrznego wraz z Salą Intensywnej Opieki Internistycznej oraz budynek tzw. starego szpitala na ul. 11 Listopada w Bychawie na siedzibę Ratownictwa Medycznego. Środki na to pozyskane

były z funduszy unijnych, ale także dotacji samorządowych z Powiatu Lubelskiego, Gminy Bychawa oraz okolicznych gmin.

■ Jakie momenty utkwiły w Pana pamięci?

Z pracy dyrektora: uroczyste obchody 100-lecia Szpitala w Bychawie w 2009 roku, koncerty charytatywne na rzecz szpitala: Zespołu Perfect oraz dwukrotnie Zespołu Mazowsze. Z pracy lekarza: jako pierwszy w Polsce przeprowadziłem teletransmisję zapisu EKG z karetki na Oddział Kardiologii oraz podałem nowoczesny lek Actylize, który leczył dokonany zawał. Bardzo cenię sobie też współpracę z miastem Korzec na Ukrainie, które obdarowywałem zbędnym u nas sprzętem medycznym m.in. karetkami.

■ Z których osiągnięć zdobytych podczas pełnienia funkcji dyrektora SPZOZ w Bychawie jest Pan najbardziej dumny?

Na przestrzeni tych lat udało mi się usługi medyczne ustawić na takim poziomie, że Szpital w Bychawie nie był nazywany już umieralniami i nie spotykałem się już ze słowami – cytuję: „był nie do Bychawy” wioząc pacjenta karetką. Niewątpliwie sukcesem jest też stworzenie zespołu ludzi zajmujących się leczeniem: lekarzy, pielęgniarek, fizjoterapeutów, ratowników medycznych i innych.

■ Czy zdarza się Panu zatęsknić za pracą?

Nieustannie o tym myślę, ale niestety sam muszę aktualnie korzystać z pomocy medycznej. Przez ponad 30 lat pracy jestem na drugim w życiu zwolnieniu lekarskim. Chociaż odczuwam ból fizyczny, jednocześnie czuję ulgę, gdyż zdjęto ze mnie brzemię

odpowiedzialności za los załogi ponad 300 pracowników i ich rodzin. Natomiast zdecydowanie tęsknię do pracy lekarza, ponieważ medycyna była zawsze moją pasją i spełnieniem.

■ Czego życzyłby Pan nowo wybranemu dyrektorowi SPZOZ w Bychawie?

Aby nowa władza utrzymała i rozwijała załogę, którą ja przez lata tworzyłem – szpital i szkoła są instytucjami nobilitującymi miasto i okolice – oraz aby Bychawa nie stała się jednym wielkim lumpeksem.

■ A czego można życzyć Panu?

Zdrowia.

P.S. Moich pacjentów proszę o cierpliwość bo „Non omnis moria...” „Nie wszystkim umarłem...” jakby się niektórym wydawało, zwłaszcza kilkorgu z moich najbliższych współpracowników.

Szczególne podziękowania kieruję do moich najbliższych przyjaciół, którzy mnie wspierali w tych trudnych dla mnie chwilach: Ks. Proboszcza Andrzeja Kusia, Dyrektora Henryka Dudziaka, Burmistrza Janusza Urbana, byłego Starosty Pawła Pikuli, Przewodniczącą byłej Rady Społecznej Dariusza Gajo, byłego Burmistrza Andrzeja Sobaszka, byłego Burmistrza Wojciecha Jachymka, Zbigniewa Niedźwiadka i wielu innych, którzy mi dobrze życzą.

Jednocześnie składam wszystkim życzenia Wesołych Świąt. Alleluja.

rozmawiała Sylwia Paćkowska

■ UKP BYCHAWA na Międzywojewódzkich Drużynowych Mistrzostwach Młodzików

30-31 marca 2019 roku na Aqua Lublin odbyły się Międzywojewódzkie Drużynowe Mistrzostwa Młodzików 12-13 lat – I runda.

W rywalizacji mogli uczestniczyć zawodnicy, którzy w ubiegłym roku wzięli udział w Ogólnopolskim Sprawdzianie Wytrzymałości i Wszechstronności. Do współzawodnictwa stanęło 149 sportowców z całego województwa lubelskiego. W tym gronie znalazło się sześcioro trzynastoletnich zawodników Uczniowskiego Klubu Pływackiego Bychawa oraz jeden zawodnik dwunastoletni. Nasi reprezentanci poprawiali swoje rekordy życiowe ze startu na start przynajmniej o kilka sekund.

» Szymon Lipiński – najlepiej zaprezentował się na 400 m stylem dowolnym, gdzie zajął 8 miejsce,

natomiast na 200 m stylem zmiennym uplasował się na 9 pozycji (Szymon na obu dystansach startował po raz pierwszy w życiu)

- » Zuzanna Salasa – w swoim najlepszym starcie zajęła 11 miejsce na 200 m stylem grzbietowym
- » Maria Prus – zajęła 9 miejsce na 200 m stylem klasycznym poprawiając się aż o 15 sekund
- » Klaudia Grzywa – poprawiła swoje wszystkie rekordy życiowe o kilkanaście sekund zajęła 13 miejsce na 100 m stylem grzbietowym przyspieszając o 4 sekundy
- » Mateusz Gózd – zajął 9 miejsce na 200 m stylem klasycznym poprawiając swój rekord aż o 12 sekund
- » Wiktor Klimek – zajął 15 miejsce na 100 m stylem grzbietowym poprawiając swoją życiówkę o 4 sekundy
- » Filip Klimek – najlepiej zaprezentował się na 200 m stylem grzbietowym plasując się na 11 pozycji (Filip startował na tym dystansie po raz pierwszy w życiu).

© materiały autora

Mimo że zawodnicy UKP BYCHAWA stałe poprawiają swoje rekordy życiowe i starają się dogonić czołówkę zawodników z naszego województwa, to ciężko jest rywalizować jak równy z równym ponieważ wszyscy nasi reprezentanci zaczęli trenować codziennie dopiero od października 2018 roku, a pływacy z innych miejscowości z naszego województwa trenują już kilka lat! Mimo to patrzę z optymizmem na przyszłość.

trener Konrad Zapalski

■ Przyrzekli wierność ideałom Bóg, Honor, Ojczyzna!

24 marca 2019 roku w kościele parafialnym w Bychawie odbyło się uroczyste złożenie przyrzeczenia. Do wspólnoty Akademii Młodzieżowej dołączyło osiem nowych osób.

Podczas Mszy Świętej w obecności dyrektora, instruktorów, studentów Akademii Młodzieżowej oraz rodzin kandydatów, przysięgali oni trwać w wierze i miłości do Boga, budować i chronić dobro Ojczyzny, zdobywać wiedzę i rozwijać własne talenty, służyć ludziom oraz ze wszystkich sił budować

i dbać o dobre imię Akademii Młodzieżowej. Od tego momentu każdy z nich stał się pełnoprawnym studentem Akademii i może nosić szarfę, która będzie prezentować zdobyte przez nich umiejętności. Bardzo cieszymy się, że kolejne osoby zdecydowały się realizować program Akademii oraz dążyć do osiągnięcia jej ideałów, jakimi są Bóg, Honor i Ojczyzna.

Mamy nadzieję, że nasz program odpowiada na dzisiejsze wyzwania Kościoła dotyczące duszpasterstwa młodzieży, dlatego chętne osoby w wieku 12-17 lat serdecznie zapraszamy do włączenia się w działania Akademii Młodzieżowej. Spotkania odbywają się w każdy czwartek o godz. 16.00 w salce parafialnej.

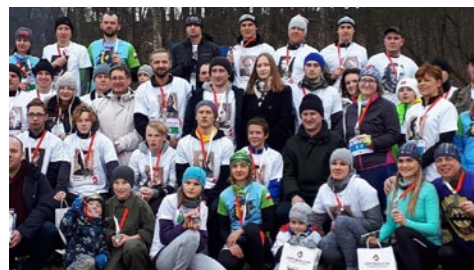
Paweł Ozga, instruktor Akademii Młodzieżowej

© materiały autora

(...) Ponieważ żyli prawem wilka
Historia o nich głucho milczy
Pozostał po nich w białym śniegu
Żółtawy mocz i ślad ich wilczy.
Zbigniew Herbert

Relacja z biegu Tropem Wilczym

3 marca 2019 roku odbyła się VII edycja Biegu Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Tropem Wilczym, II edycja na terenie gminy Bychawa, w którym udział wzięło 80 uczestników.

W ramach przedsięwzięcia zorganizowano dwa biegi – pierwszy tradycyjny na dystansie 1963 metrów (odwołanie do roku w którym zginął ostatni Żołnierz Wyklęty – Józef Franczak ps. Lalek) oraz drugi survivalowy na 3500 metrów.

Biegowi Tropem Wilczym 2019 patronują żołnierze: kpt. Jerzy Stawski, Stanisława Rachwałowa, Leon Beynar (Paweł Jasienica), Władysław Siła-Nowicki, Antoni Heda, Barbara Otwinowska.

Głównym celem wydarzenia jest oddanie hołdu żołnierzom antykomunistycznego podziemia z lat 1945-1963, a także propagowanie wiedzy o powojennej historii Polski wśród wszystkich Polaków, niezależnie od wieku.

Żołnierze Wyklęci – działający w ramach powojennego podziemia antykomunistycznego

i antysowieckiego pozostali wierni złożonej przysiędze żołnierskiej i bezkompromisowi w kwestii współpracy z władzą komunistyczną. Propaganda PRL określała ich mianem faszystów i pospolitych bandytów. Zostali pozbawieni wszelkich praw, tropieni po lasach, więzieni, mordowani w katowniach Urzędu Bezpieczeństwa oraz Informacji Wojskowej. Liczbe członków wszystkich organizacji i grup konspiracyjnych szacuje się na

120-180 tysięcy osób. Walczyli nie tylko na terenach obecnej Polski, ale również w Kresach Wschodnich, wchodzących w skład II RP zagarniętych przez Sowieców po konferencji jałtańskiej.

Ostatni znany z imienia oficer, dowódca oddziału walczącego na Kresach por. Anatol Radziwonik „Olech” poległ w walce z NKWD 12 maja 1949 roku na terenach dzisiejszej Białorusi. Ostatni Żołnierz Wyklęty – Józef Franczak „Lalek” zginął

w walce zastrzelony podczas oblężenia w Majdanie Kozic Górnych pod Piaskami w dawnym województwie lubelskim 21 października 1963 roku. Wszyscy Żołnierze Wyklęci, a szczególnie ich dowódcy ponieśli ofiarę życia lub zdrowia. W latach 1944-1956, według ciągle niepełnych danych, z rąk polskich i sowieckich komunistów zginęło prawie 9 tysięcy żołnierzy podziemia niepodległościowego, wykonano ponad 4 tysiące wyroków śmierci na polskich patriotach.

Stowarzyszenie Narodowa Bychawa dziękuje za pomoc w organizowaniu Biegu Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Tropem Wilczym: Burmistrzowi Bychawy Januszowi Urbanowi za objęcie patronatu nad imprezą; współorganizatorom: Urząd Miejski w Bychawie, Bychawskie Centrum Kultury; sponсорom: Radnemu Sejmiku Województwa Lubelskiego Markowi Wojciechowskiemu, Staroście Powiatu Lubelskiego Zdzisławowi Antonowi, Sekretarzowi Starostwa Lubelskiego Arturowi Rumińskiemu, Marcie Krzyżak, Joannie Gołąb, Mariuszowi i Agnieszce Sawickim właścicielom „Bar u Saszy”, żołnierzom 2 kompanii zmehanizowanej z Chelma. Dziękujemy także wszystkim osobom, które pomagały w organizowaniu biegu, a nie zostały wymienione. Szczególnie dziękujemy uczestnikom bez których bieg by się nie odbył.

Adam Szyrak

Szczerze wyrazy współczucia
Annie Pawlas
Radnej Rady Powiatu w Lublinie
z powodu śmierci
MAMY
składają
burmistrz wraz z pracownikami Urzędu
Miejskiego w Bychawie, radni Rady Miejskiej
w Bychawie oraz sołtysi

Podziękowanie

W imieniu poszkodowanej w pożarze rodziny Stefana Strumińskiego zam. Koworsk składam serdeczne podziękowania za udzieloną pomoc finansową i rzeczową mieszkańcom Zarzawsza-Kolonii.

sołtys Andrzej Poniewozik

Podziękowanie

Serdecznie dziękuję KGW Kosarzewianki oraz mieszkańcom Kosarzewa Dolnego-Kolonii za zorganizowanie Dnia Sołtysa. Dziękuję za pamięć, liczne przybycie i za mile spędzony czas przy kawie i ciastku.

Z wyrazami szacunku,
sołtys Mirosław Malec

Rozmowa z Zofią Szorek – przewodniczącą Zarządu Oddziału Rejonowego Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Bychawie

21 marca 2019 roku miało miejsce posiedzenie Zarządu Oddziału Rejonowego Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Bychawie (PZERiI). Spotkanie prowadziła Zofia Szorek – przewodnicząca Zarządu, która po zakończeniu obrad zgodziła się opowiedzieć o działalności organizacji.

■ Kto może wstąpić do PZERiI? Co należy zrobić?

Do PZERiI może wstąpić każdy emeryt i rencista. By zostać członkiem należy odwiedzić naszą siedzibę (Bychawa, ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 22, czynne w każdy czwartek w godzinach 8.00-12.00) przynosząc ze sobą aktualną fotografię oraz podać

podstawowe dane osobowe, tj. imię, nazwisko, datę urodzenia, PESEL. Składka miesięczna wynosi 2,50 zł, czyli rocznie jest to 30,00 zł.

■ Ilu członków należy do PZERiI?

PZERiI istnieje od siedemdziesięciu lat. Oddział Rejonowy w Bychawie zrzesza aktualnie około 250 osób w wieku od 65 do 80 lat. Ogólnopolska liczba członków z roku na rok maleje, m.in. ze względu na przechodzenie do innych nowopowstających organizacji, chociażby Kół Gospodyń Wiejskich.

■ Czym zajmuje się PZERiI?

Myslą przewodnią naszej działalności jest celebrowanie jesieni życia oraz korzystanie z ogromnego doświadczenia jakie niewątpliwie posiadają seniorzy. Bierzymy aktywny udział w uroczystościach środowiskowych, religijnych i gminnych. Jedną z form naszej działalności kulturalnej jest organizacja „Spotkania międzypokoleniowego”, którego główną ideą jest pokoleniowa integracja. Ponadto staramy się współpracować z innymi stowarzyszeniami

© Sylwia Paćkowska / UM Bychawa

i instytucjami funkcjonującymi w gminie Bychawa oraz włączając się w organizację różnorodnych przedsięwzięć, np. spotkań wigilijnych, bożonarodzeniowych koncertów przy szopce, Dnia Babci i Dziadka, Ogólnopolskiego Festiwalu „W Krainie Pierogów”, czy Dożynek Gminnych. Organizujemy wycieczki

krajoznawcze, pielgrzymki (np. do Częstochowy), spotkania przy ognisku, pikniki w malowniczym otoczeniu ruin pałacu na Podzamczu. Wszystkie te formy aktywnego spędzania czasu wolnego cieszą się dużym zainteresowaniem naszych koleżanek i kolegów. Również dyżury w naszej siedzibie stanowią świetny punkt wyjścia do integracji, rozmów i wspomnień przy herbacie i własnoręcznie przyrządzonych smakołykach. Niezwykle cieszy świadomość, że dzięki naszej działalności seniorzy nie czują się samotni, że zyskują poczucie własnej wartości i powód by wyjść z domu i radować się życiem.

■ Na jakie jeszcze wsparcie mogą liczyć członkowie PZERiI?

Ponadto inną formą wsparcia jest wydawanie zaświadczeń na зниżki kolejowe, które przyznawane są bez względu na wysokość świadczenia emerytalnego, czy rentowego. Obejmują one zniżkę w wysokości 37% zarówno na bilet do miejsca docelowego i powrotny, tj. w sumie dwa bilety w ciągu roku. Zaświadczenie to wydawane jest na trzy lata. Nasi członkowie korzystają z tej zniżki najczęściej przy okazji wyjazdu do sanatorium.

Korzystając z okazji, w imieniu moich koleżanek i kolegów z PZERiI, serdecznie zapraszam do wstąpienia w szeregi organizacji. Drzwi naszej siedziby (pokój sąsiadujący z salą konferencyjną Urzędu Miejskiego w Bychawie w budynku przy ul. Marszałka Józefa

Piłsudskiego 22) są szeroko otwarte w każdy czwartek w godzinach 8.00-12.00.

rozmawiała Sylwia Paćkowska

Gala Czytelnik Roku 2018

■ **Od pięciu lat raz w roku spotykamy się na uroczystej Gali „Czytelnik Roku”, żeby uhonorować kogoś, kto – spośród dzieci, młodzieży i dorosłych – przeczytał największą ilość książek. Wtedy też „okazuje się”, które spośród dzieł literackich, było najczęściej wypożyczane w ciągu całego roku. Powie ktoś: „I co w tym ciekawego? Trzy nazwiska, kilka tytułów – i tyle.” Otóż – niezupełnie tyle.**

© Marek Malyszek / UM Bychawa

© Marek Malyszek / UM Bychawa

Gala Czytelnika, jaka odbyła się 26 lutego 2019 roku, rozpoczęła się od przedstawienia dla dzieci „Krasnal Nicpoń” w wykonaniu aktorów Teatru Jana Brzechwy z Lublina. To był wstęp na rozgrzewkę. Po emocjonującym spektaklu dzieci otrzymały niespodziankę i małe, słodkie co nieco w naszej bibliotece, a pozostali goście mogli uczestniczyć w dalszej części uroczystości. Obecność lubelskiej pisarki, Moniki A. Oleksa, autorki powieści „Samotność ma twoje imię”, która wygrała plebiscyt na najczęściej wypożyczaną książkę, była dla wszystkich miłą niespodzianką. Także rozmowa, której byli świadkami

(i trochę uczestnikami), a która odbyła się między autorką, bohaterką powieści (Samotnością, w której rolę wcieliła się Ewa Sprawka) i czytelniczką, była niespotykanym wydarzeniem. Chyba pierwszy raz w historii literatury, a na pewno – w historii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bychawie – bohaterka mogła porozmawiać z autorką, kreującą jej postać, a pisarka mogła spotkać się twarzą w twarz z bohaterką, którą wymyśliła i stworzyła.

Rozmowa, podczas której Monika A. Oleksa uchyliła rąbką tajemnic dotyczących pisania, pozostawiła – wiem, że nie tylko we mnie – niedosyt i potrzebę sięgnięcia (w moim przypadku po raz kolejny) po jej

powieści. Cieszę się, że mogłam tę rozmowę przeprowadzić i moderować – jako czytelniczka i fanka powieści Moniki A. Oleksa.

Ciąg dalszy wieczoru był nie mniej niezwykły. Oto, za sprawą par z Bychawskiego Stowarzyszenia Kobiet Aktywnych, jakby przeniesiśmy się w dawne czasy, a na scenie powitaliśmy grono polskich pisarek: Elizę Orzeszkową, Zofię Nałkowską, Gabrielę Zapolską, Helenę Mniskównę, Marię Rodziewiczównę, Marię Konopnicką, Zofię Przewłocką oraz Hankę Ordonównę. To było niezwykle, moc posłuchać, co pisarki z minionej epoki mówią o roli książek i czytania w życiu człowieka. Nie było więc dziwne, że nie brakowało chętnych do pamiątkowej fotografii ze sławnymi pisarkami. Zdjęcia się udały mimo początkowych obaw, wyrażanych żartobliwie przez autorki: „Ale nas nie będzie widać na zdjęciu, jesteśmy przecież duchami”. Monika A. Oleksa zaś stała się jedyną pisarką XXI wieku, która ma zdjęcie z Elizą Orzeszkową i innymi.

No i gwóźdź programu – wręczenie statuetek „Czytelnik Roku”. Laureaci szczęśliwi, niespodziewający się takiego wyróżnienia, uśmiechnięci – to najlepszy dowód na to, że czytanie jest rozrywką i nauką za jaką nie ma ceny.

Na czytelniczym podium stanęli: w kategorii dorośli – Teresa Tracz (148 przeczytanych książek), w kategorii dzieci – Wiktoria Skórka, uczennica klasy II Szkoły Podstawowej im. ks. Dominika Maja w Zaraszowie (207 przeczytanych książek), w kategorii młodzież – Miłosz Leszczyński (131 przeczytanych książek).

Ponadto wyróżnienia otrzymali, w kategorii dorośli: Irena Rymarz i Zofia Korba; w kategorii młodzież: Paweł Tyburczyk i Oliwia Leszczyńska; w kategorii dzieci: Aleksandra Ścierzyńska i Hubert Skobel oraz Renata Mazurek, Alfreda Prus i Ewa Wingert.

Kapituła konkursu przyznała również: » nagrodę specjalną dla Danuty Chojeckiej, Czytelniczki Roku 2017

» wyróżnienia specjalne dla Janiny Szczepańskiej i Pawła Sidora. A na zakończenie – wjechał – tort. Pyszny! – mówili jedni. Bajeczny – dodawali inni. Niesamowity – dorzucali kolejni. Słodkie zwieńczenie niesamowitego wieczoru.

„I co w tym ciekawego?”

„Za każdym razem, gdy książka trafia w kolejną rękę, za każdym razem, gdy ktoś wodzi po jej stronach wzrokiem, z każdym nowym czytelnikiem jej duch odradza się i staje się coraz silniejszy” – przekonuje Carlos Ruiz Zafón w „Cieniu wiatru”, a Arturo Perez-Reverte, na stronach „Królowej Południa” dodaje: „Książki są bramą, przez którą wychodzisz na ulicę, mówiła Patricia. Dzięki nim uczysz się, mądrzejesz, podróżujesz, marzysz, wyobrażasz sobie, przeżywasz losy innych, swoje życie mnożysz razy tysiąc. Ciekawe, czy ktoś da ci więcej za tak niewiele.”

Bardzo ciekawe. Kto da więcej?

Dorota Szczepańska

Ps. Konkurs na Czytelnika Roku 2019 już się rozpoczął. Żeby wziąć w nim udział wystarczy czytać książki wypożyczone z Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bychawie.

■ Spotkanie z nowymi technologiami

Druk 3D wkracza w nasze życie, staje się coraz bardziej powszechny i dostępny. Coraz częściej słyszymy w mediach o wydrukowaniu części ciała, którą można wszczepić lub protezie zastępującej rękę lub nogę. W technologii 3D drukuje się części do maszyn i urządzeń, zabawki, ubrania, elementy dekoracyjne, a nawet jedzenie i całe domy. Słyszymy i czytamy o możliwościach druku 3D, ale osób, które widziały jak ten proces przebiega i wie na czym polega zasada jego działania ciągle jest niewiele.

4 lutego 2019 roku w Bibliotece w Starej Wsi Pierwszej takie niecodzienne wydarzenie miało miejsce. Dzięki uprzejmości Piotra Przecha, właściciela firmy Zakład naprawy i prototypowania maszyn i urządzeń mieliśmy okazję zobaczyć na żywo proces drukowania przestrzennego. Pan Piotr zademonstrował dwie drukarki, małą, produkcji polskiej – 3nawatika Gate, i dużą, produkcji USA, Rajse 3DPro 2 Plus. Pokaz druku przeprowadzony został na dużej drukarce. Dzięki szklanym ścianom drukarki proces ten był doskonale widoczny dla uczestników. Spotkaniu towarzyszyła ciekawa prezentacja,

z której dowiedzieliśmy się co to jest druk 3D, o jego historii, rodzajach i używanych materiałach, a także cenach drukarek i wydrukowanych przedmiotów w tej technologii oraz jakie są nowe możliwości druku 3D. Podczas spotkania można było obejrzeć wystawę, na której znajdowały się różne przedmioty wydrukowane technologią 3D oraz wydawnictwa książkowe mówiące o tej tematyce. Na zakończenie uczestnicy rozwiązali, ćwiczenia rozwijające wyobraźnię przestrzenną i umiejętności matematyczne z zakresu odczytywania wartości zbiorów punktów w trzech osiach współrzędnych. Pozwoliło to na zrozumienie mechanizmów na jakich oparty jest ruch drukarki 3D w przestrzeni oraz procesu projektowania brył w trzech wymiarach. Za rozwiązanie ćwiczeń wszyscy uczestnicy otrzymali podstawkę pod telefon w postaci zająca wydrukowaną w technologii przestrzennej.

Pokaz obejrzeli uczniowie z klas IV-VIII wraz z opiekunami ze Szkoły Podstawowej im. Franciszka Lebidy ze Starej Wsi Drugiej. Dziękujemy Piotrowi Przechowi za możliwość obejrzenia tak niecodziennego pokazu.

© Ewa Nieściór

© Barbara Cywiriska

■ BPK odda bezpłatnie nawóz naturalny rolnikom

Bychawskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

w Bychawie nadal przyjmuje zgłoszenia osób chętnych do odbioru (nieodpłatnego) odwodnionych ustabilizowanych komunalnych osadów ściekowych (kod 19 08 05) w celu rolniczego wykorzystania jako nawozu naturalnego.

Ustabilizowane komunalne osady ściekowe z Oczyszczalni Ścieków w Bychawie spełniają wymagania prawne stawiane osadom do rolniczego wykorzystania. Są badane na bieżąco przez niezależne, uprawnione laboratorium. Wyniki badań są przesyłane do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska i są udostępniane

odbierającym osady. Osady są w pełni bezpieczne po względem sanitarnym.

Osady jako nawóz naturalny:

- » poprawiają strukturę gleby zawartą w sobie materią organiczną, zwiększając odporność na suszę,
- » zmniejszają kwasowość gleby (zawierają wapń, pH ok. 7),
- » zawierają duże ilości azotu i fosforu nawozowego.

Dopuszczalna dawka 3T suchej masy osadu na hektar zapewnia m.in. ok.:

- » 113 kg/ha azotu ogólnego,
- » 193 kg/ha wapnia,
- » 68 kg/ha fosforu.

Szczegółowe informacje: Oczyszczalnia Ścieków w Bychawie – tel. 605 665 660, 655 808 010, 81 566 05 40, Bychawa ul. Podzamcze 37.

Ilość osadów jest ograniczona. Wnioski będą rozpatrywane w kolejności zgłoszeń.

Od karnawału do Wielkiego Postu

Staropolską skłonność do radosnego biesiadowania w wesołej kompanii ucieleśniały zapusty. Termin ten rozumiano różnie. Według „Encyklopedii staropolskiej” zapusty to polska nazwa karnawału, czyli hucznych zabaw trwających od Nowego Roku bądź Objawienia Pańskiego aż do Środy Popielcowej. Różnią się od mięsopustów lub mięsopustu tym, że ta ostatnia nazwa, pochodząca od wyrazów mięsa-opust czyli pożegnanie, stosuje się tylko do ostatnich kilku dni zapustnych zwanych ostatkami.

Są to trzy dni poprzedzające Wielki Post, które inaczej pospółstwo nazywało kusakami albo dniami szalonemi. Niedziela, poniedziałek i wtorek przed Wstępną Środą (czyli Środą Popielcową) nazywają się kuse, podobno dlatego, że według tradycji ewangelicznej: „Diabeł kusił Chrystusa, a ponieważ wtenczas włościństwo pije bez litości nad sobą, w te dni diabeł ludzi kusić nie przestaje”. Już w XVI w. nieposkromione swawole związane z zapustami potępiał jezuita, ksiądz Jakub Wujek (autor znanego przekładu Biblii na język polski), narzekając, że jego rodacy: „Mięsopusty od czarta wymyślone bardzo pilnie zachowują”, zaś niemal współczesny Wujkowi kalwiński kaznodzieja Grzegorz z Żarnowca szedł w tych potępieniach jeszcze dalej: „Większy zysk czynimy diabłu trzy dni rozpustnie mięsopustując, aniżeli Bogu czterdzieści dni nieochotnie poszcząc”.

Według innych źródeł ostatki to kilka ostatnich dni karnawału, trwające od Tłustego Czwartku do północy wtorku poprzedzającego Środę Popielcową. Obchodzono je hucznie, jedzono i pito ponad miarę, tańczono, swatano, bo bale karnawałowe były okazją nie tylko do hucznych zabaw. Stopniowo stały się okazją do zalotów, poznawania potencjalnych towarzyszy czy towarzyszek życia. Karnawał był bowiem tradycyjnym okresem swatania i kojarzenia młodych par, czasem zaręczyn, nieco rzadziej także zaślubin. W szczegółach wyglądało to różnie i zależało od stanu i kondycji młodych.

W Tłusty Czwartek przygotowywano pączki i faworki, którymi częstowano gości podczas wieczornego spotkania, gdzie spożywano również mięso,

© materiały autora

białe pieczywo i wnoszono toasty wódką w myśl przysłowia: „Gdy w Tłusty Czwartek człowiek w jedzeniu pofolguje, łaskawy Pan Bóg grzech obżarstwa daruje” lub innego powiedzenia: „Powiedział nam Bartek, że dziś tłusty czwartek, myśmy uwierzyli, pączków nasmażyli”. Z Tłustym Czwartkiem związany był przesąd, że ten kto nie zje ani jednego pączka, temu nie będzie się powodzić przez cały rok. W XVII wieku pączki były takie, że jak pisał Kitowicz, zdolne były podbić oko. Faszerowano je mięsem, skwarkami, słoniną, smażyło na smalcu z ciasta chlebowego. Od XVIII wieku można było skosztować dużo lżejsze, z ciasta drożdżowego. Podsumowaniem informacji o tym dniu niech będzie wiersz Władysława Broniewskiego „Tłusty czwartek”:

*Góra pączków, za tą górą
Tłuste placki z konfiturą,
Za plackami misa chrustu,
Bo to dzisiaj są zapusty.
Przez dzień cały się zajada,
A wieczorem maskarada:
Janek włożył ojca spodnie,
Choć mu bardzo niewygodnie,
Zosia – suknię babci Marty
I kapelusz jej podarty,
Franek sadzy wzięt z komina,
Bo udawać chce Murzyna.
W tłusty czwartek się swawoli,
Później czasem brzuszek boli.*

Dopóki kościelny dzwon nie ogłosił postu w Środę Popielcową, w kuchni królowała kasza pełna skwarków, kapusta ze słoniną, kiełbasa z cebulą i pieczone. A pączki i chrust zastąpiły ciastka ze skwarkami, którymi obzerano się na potęgę. Po wsiach chodzili zapustni przebierańcy. Podczas kolędowania zapustnego przebierano się między innymi za tura, niedźwiedzia, konia, kozę, bocią, Cygana, Żyda, dziada czy babę. Nie było jednak

bardziej polskiej i szlacheckiej rozrywki zapustnej niż kuligi, które w czasach staropolskich trwały wiele dni. Okoliczna szlachta skrzykiwała się, przybывая na miejsce zbiórki saniami zaprzężonymi w konie. Kawalkada sań prowadzona była przez wodzireja i podróżowała przy wtórze muzyki. Bogatsi wynajmowali całe kapele, podróżujące na odrębnych saniach. Jędrzej Kitowicz dodaje, że ubożsi panowie szlachta, pochłonięci głównie spożywaniem trunków: „poprzestawali jedynie na jakim takim skrzypku, czasem z karcmy porwanym albo między służącą czeladzią wynalezionym”. Kuligi trwały kilka dni, a nawet tydzień – do Środy Popielcowej. Przemieszczano się od dworu do dworu. Gospodarz osobiście witał przybyłych na ganku toastem, a potem zaczynała się uczta we dworze przy obficie zastawionym stole i suto zakrapiana. Tradycyjną rozrywką zapustną były też trwające kilka dni polowania, które kończyły się biesiadami. Kolejnego dnia znów wyruszano w pole i tak działo się aż do Popielca.

O północy, gdy nadchodziła Środa Popielcowa, zabawy cichły i zaczynał się okres Wielkiego Postu. Wtedy do izby wbiegał przebierańiec, który na sznurku miał przymocowanego śledzia. Kto nie przestawał się bawić, dostawał śledziem. Na środek karcmy wnoszono także dzban z popiołem, który rozsypany na podłodze. Od tego momentu można było jeść śledzia, żur, pierogi i mączne potrawy z jaj. Na zakończenie kusaków gospodynie dokładnie wygotowywały garnki w wodzie z ługiem, szorowały je, aby pozbyć się resztek tłuszczu. Tak rozpoczynało się Wielki Post.

We Wstępną Środę w kościołach księża posypywali popiołem głowy kłęczących przed ołtarzem, przypominając ludowi, że kiedyś w proch się obróci, zatem lepiej, żeby się do marności światowych ani żadnej rozpusty nie przywiązywał, tylko

o pokutę zadbał. Jeśli ktoś nie mógł być wtedy w kościele, bo go choroba zmgła, prosił, by kapłan go w domu popiołem posypał. Pod koniec panowania króla Augusta III wiara w narodzie wyraźnie osłabła, więc przestano tłumnie stawiać się w kościele na Popielec. Swawolna młodzież rozdawała go sobie sama, bijąc się po głowach workami napętnionymi popiołem. Bywało, że chłopcy i dziewczęta rzucali przed sobą garnek z popiołem, wołając „Pótpoście, mościa panno lub mości panie”.

W Wielką Środę odprawiano jutrznię, którą nazywano ciemną, ponieważ po każdym odśpiewanym psalmie gaszono po jednej świecy, zaś księża psalterzami i brewiarzami uderzali o ławki, czyniąc niemały

hałas. Swawolni chłopcy, naśladując księży, zbierali się w kościele uzbrojeni w kije, którymi z mocą tłukli w ławki tak długo, dopóki służba kościelna ich ze świątyni nie przepędziła. Następnie ze starych gałęzi i słomy robili kukłę Judasza i zrzucali ją z kościelnej wieży, aby potem wlec ją na postronku po ulicach, tłukąc kijami tak skutecznie, że się rozleciała. Wkrótce jednak te swawole ukrócono, a chłopcom pozwolono na grzechotki i kołatki, których używano od Wielkiego Czwartku po Wielką Sobotę, kiedy w kościołach milkły dzwony.

Za panowania króla Augusta III istniał ciekawy zwyczaj (z tych mniej pobożnych) dotyczący Wielkiego Piątku. Otóż wieczorem drużyna dworska

wiązywała na końcu długiego i grubego powrozu śledzia i wieszala nad drogą na wierzbie lub innym drzewie, karząc go w ten sposób za to, że przez sześć niedziel panował nad mięsem, morząc głodem ludzkie żołądki. Wynosili też z kuchni żur, jako dłużej niepotrzebny, urządzając mu symboliczny pogrzeb.

(W artykule wykorzystano fragmenty książki J. Kitowicza Opis obyczajów za panowania Augusta III oraz Z. Kuchowicza Obyczaje staropolskie XVII-XVIII wieku.)

T. Tracz

■ Jak świętowano Kusaki z Molem?

W zapustne i karnawałowe zwyczaje wpisała się kolejna edycja „Kusaków dla Mola”. Wieczorową porą, 2 marca 2019 r. bychawianie oraz goście z różnych zakątków Lubelszczyzny spotkali się w Bychawskim Centrum Kultury. Patronat medialny sprawowali: TVP 3 Lublin, Radio Lublin, Głos Ziemi Bychawskiej oraz Burmistrz Bychawy.

Było literacko i apetycznie, ale przede wszystkim tradycyjnie. Skoro kusaki, to nie mogło zabraknąć zapustników. Członkowie Bychawskiego Towarzystwa Regionalnego (M. Kuna, S. Krusiński, E. Sprawka, H. Zmysłowska i gościnnie Natalia Wolska) wcieli się w role zapustnych kolędników. Barwny krowód zabawnych przebierańców (Cygan, baba, dziad, niedźwiedź i koza) wkroczył do sali przy dźwiękach kołatek, bębenków tudzież hałaśliwych instrumentów, wyśpiewując: „Hej, ha, dana, dana, my tańczymy już od rana. Hej, ha, dana, dana, hulamy, że hej!”. Domagali się poczęstunku, w zamian obiecując szczęście i dostatek: „Dziękujemy za przyjęcie, wróży Wam to wielkie szczęście. Nie zabraknie Wam niczego, nie ominie nic dobrego”.

Prezes stowarzyszenia Teresa Tracz udzieliła publiczności lekcji czerpania wody ze studni i transportowania tego napoju życia na własnych barkach uzbrojonych w nosidła (jarzma) z pełnymi wiadrami. Zabawa była przednia, bowiem goście zaprezentowali różne, często zaskakujące techniki użycia nosideł w trakcie ogłoszonego konkursu. Było warto, bo w nagrodę otrzymali śliczne, kolorowe kurczaczki wykonane przez członkinie Koła Gospodyń Wiejskich ze Starej Wsi Pierwszej. Formuła literacko-kulinarnej

© materiały autora

impresy zakładała wykorzystanie wybranego fragmentu z dowolnej książki do stworzenia dania, które trzeba było sporządzić na oczach publiczności i zaproponować do degustacji gościom oraz bardzo wymagającemu Jury. W tym roku autorzy ostatkowych smakowitości pokusili się o własne receptury zapisane wierszem. A oto tegoroczne menu:

- » Ślimaczki z szynką przygotowane przez Justynę Dyś i Magdalenę Stępnik, reprezentujące młodziutkie Koło Gospodyń Wiejskich „Aktywne Jedynki” ze Starej Wsi Pierwszej,
- » Ciastka ze skwarków z dodatkiem czekolady wykonane przez mieszkanki Zaraszowa,
- » Smalczyk, któremu hołd złożyła Dorota Szczepańska w swojej poetyckiej recepturze,
- » Zapiekanka kusakowa przygotowana przez kwartet z Bogucina (gmina Garbów),
- » Kaszanka vel żużel z cebulką przyrządzona przez zwyciężczynię konkursu Alicję Spozowską według receptury odnalezioną w powieści „Fanaberie” Jolanty Wrońskiej,
- » Golonka duszona w piwie, przepis odnaleziony przez Sylwię Ciesielską-Olichwiruk z Białej

Podlaskiej w powieści Katarzyny Michalak „Przepis na szczęście”.

Oczywiście na pięknie udekorowanym stole królowały też pączki, smakowite ciasta i desery wykonane przez uczestników oraz gości zaproszonych na tę uroczystość. Ciekawą scenografią utrzymaną w konwencji ludowej wymyśliły i wykonały, jak zawsze, niezawodne: Monika Gęba, Ewa Sprawka i Matylda Graboś. Nad całością czuwała dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej Barbara Cywińska – autorka scenariusza tej karnawałowej imprezy i główna prowadząca.

Po części oficjalnej publiczność z zapalem oddała się pļasom i biesiadowaniu, wszak był to jeden z ostatnich dni karnawału, więc grzechem by było z takiej okazji nie skorzystać. Zresztą zapustnicy wyraźnie sugerowali taką konieczność w słowach przysłówki: „Mięsopust się kończy, kto żyw dzisiaj tańczy. Dziś wesoło w duszy, jutro popiół prószy”.

T. Tracz

Wywiad z Teresą Tracz, która zdobyła tytuł Czytelniczki Roku 2018 i liczbą 147 książek zwyciężyła konkurs...

Dorota Szczepańska (D. Sz.): Gratuluję zdobycia bibliotecznego Oscara! To ogromny czyn, zważywszy na Pani bardzo dużą aktywność prospołeczną...

Teresa Tracz (T. T.): Dziękuję, marzyłam o jego zdobyciu, odkąd tylko pojawił się jako najwyższe trofeum wręczane podczas gali „Czytelnik Roku”. W dzieciństwie również otrzymywałam nagrody książkowe za czytelnictwo, bo zawsze dużo czytałam, ale statuetka stojąca dziś na półce biblioteczki to ukoronowanie mojej przygody z książką. Duża aktywność społeczna wcale nie jest przeszkodą, zwłaszcza teraz, gdy jestem na emeryturze. Zawsze znajduję czas na czytanie.

D. Sz.: Jak się dochodzi do takiej ilości przeczytanych książek? To wypada pewnie książka co dwa dni. Wydaje się to niemożliwe...

T. T.: Tylko się tak wydaje. Czasami jest to książka na jeden wieczór. Jeśli jest tak frapująca jak np. Spacer nad rzeką autorstwa Moniki A. Oleksa, nie można jej odłożyć na później, tylko czytać do ostatniego słowa, nieważne, że zegarek wskazuje 2.00 w nocy. Książka jest moją nieodłączną towarzyszką. Czytam, kiedy się tylko da. Nie pamiętam, bym spędziła jakiś dzień bez jej obecności. Jestem czytelnikiem zachłannym, zaborczym i niezmordowanym. Kiedy mam do wyboru jakieś inne propozycje spędzenia wolnego czasu, bez wahania wybieram książkę. Dzień czy noc – każda pora jest dobra. Książka to też bohaterka moich limeryków, które piszę, kiedy nie czytam. A oto jeden z nich:

Sen czy dobra powieść?

*Sen chce mnie utulić w swoich objęciach,
lecz ja odmawiam treści książki przejęta.
I tak moja walka się toczy
przez lata, każdej nocy.
Czy kiedykolwiek się wyśpię? Nie mam pojęcia!*

D. Sz.: A jak się zaczęła Pani przygoda z czytaniem?

T. T.: Jestem moim książkowym od urodzenia. Od momentu, kiedy nauczyłam się składać litery w sensowną całość, wpadłam po uszy, a świat książek po prostu mnie wchłonił. W dzieciństwie często chorowałam, wtedy książki stawały się moim lekarstwem. Pochłaniałam je bez opamiętania. Kiedy zapisałam się do biblioteki, byłam jej codziennym, wręcz na chwałę gościem. Krążyłam jak zaczarowana wśród półek wypelnionych książkami. Wybierałam je z nabożeństwem i niosłam do domu, by jak najprędzej zagłębić się w świecie pełnym przygód. Utożsamiałam się z bohaterami, razem z nimi cierpiałam i cieszyłam się. Bardzo przeżywałam ich losy, wylewając morze łez. Kiedyś nawet przepisałam, z pomocą siostry, pierwszy tom „Ani z Zielonego Wzgórza”, żeby wracać do jej lektury, kiedy tylko najdzie mnie ochota.

© Marek Malyszek / UM Bychawa

D. Sz.: Bychawianie znają Panią jako polonistkę. Czy wykonywany – do niedawna – zawód pomaga w pochłanianiu takiej ilości książek?

T. T.: W moim przypadku nie miało znaczenia, jaki zawód wykonuję, bo, tak jak wcześniej wspomniałam, czytałam od zawsze. Bycie polonistką zmusiło mnie jedynie do lektury różnych publikacji, które cieszyły się uznaniem moich uczniów. Żeby móc z nimi rozmawiać o ich literackich fascynacjach, musiałam sięgnąć np. po literaturę fantastyczną. Starłam się być na bieżąco i chyba mi się udało, bo nie mogli mnie niczym zaskoczyć. Mam też satysfakcję, że wielu uczniów zachęciłam do systematycznego czytania, bo bardzo często korzystali z moich sugestii co do wyboru ciekawej pozycji.

D. Sz.: Ma Pani swój ulubiony rodzaj literatury? Boom na Mroza, na Puzyńską, na Rudnicką... było ich kilka w naszej bibliotece? Ulega Pani modzie na autorów, na książki czy jest Pani wierna swoim wyborom i upodobaniom?

T. T.: W zasadzie nie poprzestaję na jednym rodzaju literatury. Sięgam po różne rodzaje i gatunki. Przekopalam biblioteczne półki w każdy możliwy sposób. Chyba nie ma takiego zakresu tematycznego, którego bym nie tknęła. Zaraz po studiach miałam manię czytania polskiej klasyki. Jeśli wybrałam Orzeszkową, to nie ominęłam żadnej jej powieści czy zbiorów opowiadań. Tak samo potraktowałam Prusa, Sienkiewicza czy Żeromskiego i innych (za dużo by wymieniać). Później zagustowałam w powieściach Browna, Cusslera, Rollinsa, Vanderberga. Uwielbiam też Falconesa, Folleta i Zafona. Wszystkie pozycje tychże autorów, jakie zdążyłam zamówić dyrektor B. Cywińska, natychmiast uzurpuję dla siebie i czekam na następną. Oczywiście, jak większość kobiet, czytam też „babskie wyciskacze łez” (nie mylić z mydlanymi harlequinami) takich współczesnych polskich autorek jak: Fabisińska, Kordel, Wilczyńska, Ulatowska itp. Zdarza mi się ulegać modzie, ale potem, jakby na przekór, sięgam po Hannę Kowalewską czy Hannę Cygler – polecam ich powieści, są naprawdę wartościowe.

D. Sz.: To jest jeszcze pasja czy już uzależnienie?

T. T.: Pasja też, ale zdecydowanie uzależnienie! Kiedy widzę, że na półce stoi tylko jedna książka (800 stron) z biblioteki do przeczytania, a właśnie jest sobota, wpadam w panikę i myślę: „Przeczytam ją dziś, może zostanie mi kilka kartek na niedzielę rano i co potem?! Która godzina?! 14.00?! Ludzie! Zdążę! Biblioteka jeszcze czynna! Lecę!” Spocona biegnę do „źródła” i wybieram kilka na zapas. Tak zachowuje się książkoholik, czy nie? Tę moją książkomanię odzwierciedla limeryk, który ułożyłam:

Czytelnicze wyznanie

*Drodzy panowie i panie,
uwielbiam wprost czytanie.
Nieważne jaka to pora.
Ja zawsze do książek skora.
Żyć bez nich nie jestem w stanie.*

D. Sz.: A co powiedziałyby Pani tym, którzy ciągle omijają książki z daleka, którzy mówią, że książki to przeżytek, że to dla frajerów...

T. T.: Zdecydowanie mi ich żal! Moi uczniowie bez przerwy słyszeli: „Nie czytaliście powieści Alfreda Szklarskiego???, Mój Boże, jak mi was szkoda, wiele straciliście!” I tak się to powtarzało przy każdym innym autorze. Oczywiście udawałam im, że czytanie rozwija wyobraźnię, poszerza horyzonty, wzbogaca styl wypowiedzi, ale nie do wszystkich te wywody trafiały. Mam jednak nadzieję, że są i tacy, których zaraziłam miłością do czytania.

Kochani Czytelniczy, z serca zachęcam Was, abyście spróbowali nawiązać romans z książką chociaż przez godzinę, bo jak twierdzi Thomas Wharton: „Godzina czytania jest godziną skradzioną z raju”.

D. Sz.: Jeszcze raz gratuluję i życzę wielu niezapomnianych chwil z literaturą.

T. T.: Cała przyjemność po mojej stronie. Na pewno nie spoczne na laurach, udowodnię w następnym roku, że w pełni zasłużyłam na to tytułowe wyróżnienie. Z całego serca zachęcam innych do uczestnictwa w tym ambitnym konkursie. Na zakończenie, jako przesłanie dla czytelników, zacytuje Józefa Czechowicza: „Kto czyta, żyje wielokrotnie, kto zaś z książkami jest na bakier, na jeden żywot jest skazany”.

Przypominamy, że BTR poszukuje zdjęć dawnej Bychawy

W tym roku Bychawskie Towarzystwo Regionalne postanowiło wydać książkę o charakterze albumowym „Bychawa dawna”. Liczymy na fotografie, które na pewno znajdują się w Waszych domowych archiwach. Drodzy Mieszkańcy, prosimy Was, abyście się nimi z nami podzielili. Chętnych prosimy o kontakt z p. Barbarą Cywińską w naszej bychawskiej bibliotece.

Człowiek z pasją – spotkanie z kaskaderem filmowym

Dnia 27 marca 2019 roku klasy trzecie gimnazjalne miały przyjemność gościć na swoich lekcjach z zajęć artystycznych kaskadera filmowego – Pawła Jachymka, bychawianina, absolwenta naszej szkoły wraz z żoną Sylwią, która przygotowała ciekawą prezentację.

Opowiedział wiele ciekawych anegdotek filmowych dotyczących m.in. scen kaskaderskich oraz umiejętności związanych z tresurą koni. Pan Paweł posiada szkolonego przez siebie konia Wichra, z którym wielokrotnie występował na Cavaliadzie. Na pokazach pt.: „Przełamywanie barier” prezentował imponujące sztuczki takie jak, np.: przejazd w pełnym galopie przez ścianę zrobioną z kartonów czy wejście do bardzo ciasnej przestrzeni. Konie są z natury klaustrofobikami, dlatego zaufanie między trenerem,

© materiały autora

a zwierzęciem jest niezbędne do wykonania tego typu ćwiczeń. Na Cavaliadzie został zauważony przez pracowników teatru Cabriolla, w którym później realizował różne scenariusze.

Umiejętności pana Pawła i Wichra zostały również zauważone przez reżyserów filmowych. Nasz gość występował w nich jako kaskader, a jego czworonogi ulubieniec jako „aktor”. Podczas spotkania z nami opowiedział wiele ciekawostek związanych z nagrywaniem trudnych scen kaskaderskich.

Pana Pawła lub jego konia Wichra można zobaczyć w takich produkcjach telewizyjnych jak: „Katarzyna Wielka” – mini serial HBO; „Plagi Breslau” – reż. Patryk Vega; „Legiony” – reż. Dariusz Gajewski (dublował tam aktora Borysa Szyca); „Historia w ożywionych obrazach” – Marek Brodzki; „Emilia Plater”, „Bitwa pod Samosierrą” (dublował aktora Macieja Damięckiego); „Wołyń” – reż. Wojciech Smarzowski;

„Krojanty Charge” – reż. Ke Wang; „Planeta singli 3” – reż. Sam Akina.

Wicher był uczestnikiem nie tylko produkcji filmowych. Miał również rolę w reklamie. Akcja rozgrywała się w stajni, pan Jachymek znajdował się w bocznym boksie, aby dawać podopiecznemu polecenia.

Udział we wszystkich tych produkcjach pan Paweł zawdzięcza ciężkiej pracy, samodyscyplinie i zdolnościom jeździeckim oraz zaufaniu jakim obdarzył go Wicher po kilkunastu latach wspólnych treningów.

Obecnie nasz gość pracuje nad projektem, którego nie mógł nam wyjawiać. Z niecierpliwością czekamy na to wydarzenie.

Bardzo miło nam było gościć Państwa Jachymków. Mamy nadzieję na kolejne spotkanie.

Oliwia Leszczyńska i Agnieszka Wójcik

– uczennice kl. 3a Szkoła Podstawowa w Bychawie

Spotkanie z podróżnikiem – Amazonia

19 marca 2019 roku w Szkole Podstawowej w Bychawie odbyło się pierwsze, bardzo ciekawe spotkanie dla uczniów klas I-III z podróżnikiem grupy „Trzask” Krystianem Pyrzakiem.

Wyruszyliśmy z nim (niestety tylko na slajdach) w podróż do jakże pięknego, a jednocześnie niebezpiecznego regionu Ameryki Południowej – AMAZONII. Mogliśmy posłuchać m.in. opowieści o Amazonce – największej rzece świata, lesie deszczowym potocznie zwanym dżunglą i o sposobach przetrwania w nim. Zwyczajach i życiu codziennym Indian oraz zabawach z indiańskimi dziećmi w dolinie Amazonki, o tubylcach, którzy umieją przewidywać zmiany pogody na podstawie odgłosów wydawanych przez tukany oraz uwielbiają grać w piłkę nożną, pajakach, kęsających mrówkach, których jad powoduje 24-godzinny ból, towieniu piranii,

© materiały autora

leniwcach, jedzeniu larw, itp. Duże wrażenie zrobiły na nas eksponaty – drapieżna pirania z dorzecza Amazonki i maczeta – narzędzie, bez którego nie da się wędrować po lesie deszczowym. Każdą historię podróżnik wzbogacał zdjęciami oraz ciekawymi

anegdotkami, a nawet rekwizytami, które wzbudzały ciekawość słuchaczy.

Już nie możemy się doczekać kolejnej wizyty przedstawicieli grupy „Trzask”.

M. Grabczyńska

■ Pocztówkowa „Wielka mapa Polski”

W lutym 2019 roku uczniowie klasy IIc ze Szkoły Podstawowej w Bychawie wraz z wychowawczynią p. Dorotą Drążek przystąpili do ogólnopolskiej akcji skierowanej do nauczycieli i uczniów klas 1-3 pod hasłem „Wielka mapa Polski”. Akcja ma na celu wymianę pocztówkową pomiędzy szkołami.

Po zgromadzeniu pocztówek przedstawiających zakątki naszej pięknej Bychawy, znaczków pocztowych oraz adresów zainteresowanych wymianą szkół, uczniowie klasy IIc z niewielką pomocą wychowawczynie zajęli się wypisywaniem i rozsyłaniem pozdrowień. Przy okazji dowiedzieli się, w którym miejscu na pocztówce powinni napisać adres, w którym pozdrowienia, a w którym przyklejać znaczki pocztowe. Teraz niecierpliwie czekają na odpowiedzi. Co jakiś czas listonosz przynosi korespondencję dla naszej klasy. Do tej pory napisali do nas uczniowie ze swoimi nauczycielami z klasy II ze Szkoły Podstawowej w Perlejewie, z klasy II ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Piwnicznej-Zdrój, z klasy IIa ze Szkoły Podstawowej w Pomieczynie, z klasy IIb ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Zamościu, z klasy IIb ze Szkoły Podstawowej 1w Goleniowie, z klasy IIa ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Kozuchowie, z klasy IIb ze Szkoły Podstawowej nr 22 w Sosnowcu, z klasy IIa ze Sportowej Szkoły Podstawowej nr 14 w Poznaniu oraz z klasy IIa z Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Przemysłu.

Ponadto nasza klasa otrzymała „wielką mapę Polski”, gdzie będzie mogła umieszczać pocztówki, które otrzyma. W ramach akcji odbędą się również zajęcia edukacyjne, dzięki którym uczniowie będą mogli poznać różne zakątki Polski. Nasza pocztówkowa „wielka mapa Polski” robi się coraz bardziej kolorowa i piękna.

Dorota Drążek

© materiały autora

Bądź Fit z „Hubalem”

■ 12 lutego 2019 roku w Zespole Szkół Zawodowych nr 1 im. mjr. H. Dobrzańskiego w Bychawie, odbyły się zajęcia fitness dla dziewcząt i pań z Bychawy i okolicy, pod nazwą Bądź Fit z „Hubalem”.

Pierwsza edycja tego typu zajęć fitness odbyła się we wrześniu 2018 roku i cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród dziewcząt i kobiet. Stąd pomysł na zorganizowanie ponownie imprezy, której celem była promocja aktywności ruchowej, w szczególności różnych form fitness, zdrowego stylu życia i odżywiania oraz integracja międzypokoleniowa. Organizatorem zależało, na tym aby zachęcić

© materiały autora

do aktywności zarówno dziewczęta, jak i ich mamy. Zainteresowanie zajęciami przerosło nasze oczekiwania. W wypełnionej po brzegi sali gimnastycznej ćwiczyły uczennice, mamy z córkami, kobiety pracujące w różnych instytucjach, nauczycielki, panie

na emeryturze – innymi słowy kobiety w różnym wieku.

■ Ferie po harcersku

Ferie to czas wypoczynku i zabawy. Harcerze 40 DH „Tropiciel” działającej przy Szkole Podstawowej im. ks. Dominika Maja w Zaraszowie uczestniczyli podczas ferii w kilku wydarzeniach: Dniu Myśli Braterskiej, „Bajkowych Walentynkach” oraz biwaku.

Dwudniowy biwak harcerski odbywał się w szkole, uczestniczyło w nim 24 harcerzy. Spanie w szkole przynosi wiele radości szczególnie najmłodszym zuchom. Zajęcia zaczęliśmy uroczystym ogniskiem z piosenkami i obrzędami harcerskimi. Wieczorem po kolacji oglądaliśmy film pt. „Czarne Stopy”. Starsi harcerze pełnili całonocną wartę przy świeczkowisku. Rano po śniadaniu wszyscy wyruszyliśmy na wyprawę do lasu. Rozpalenie ognia i przygotowanie posiłku nie jest rzeczą łatwą szczególnie zimą. Podczas biwaku wszyscy doskonale zdali egzamin z samodzielności i zaradności.

W dniu 14 lutego harcerze uczestniczyli w balu karnawałowym tzw. „Bajkowych Walentynkach”. Biletem wstępu na bal było bajkowe przebranie. Gościliśmy więc: wróżki, królowny, czarownice,

© materiały autora

rycerzy, kota w butach, króla, Zorro i wiele innych postaci. Wieczór walentynkowy zakończyliśmy kolacją przy świecach.

22 luty Dzień Myśli Braterskiej to dzień urodzin założyciela skautingu Roberta Baden-Powella. Tego dnia nasi harcerze spotkali się tradycyjnie przy ognisku. W szkole przy świeczkowisku złożyliśmy sobie życzenia, przeprowadziliśmy wielką grę planszową na wzór gry terenowej oraz jak to na urodzinach bywa był tort, tradycyjnie nasze spotkanie zakończyliśmy ogniskiem.

Agnieszka Kamińska

■ CANTARE 2019

Dnia 14 marca 2019 roku w Szkole Podstawowej w Bychawie odbył się szkolny konkurs piosenki – „Cantare”. Uczestniczyło w nim 16 wykonawców (klasy 4-7), którzy zaprezentowali jedną piosenkę.

Uczniów oceniło jury w składzie:

- » przewodniczący p. Maciej Augustyniak – student Wydziału Artystycznego UMCS, kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, instruktor w szkole muzycznej Rytm i Melodia w Lublinie
- » członkowie: Alicja Korba (laureatka szkolnego konkursu piosenki 2018) oraz Julia Szacoń (przedstawiciel SU).

Po wysłuchaniu wszystkich wykonawców komisja nagrodziła następujące osoby:

- kategoria I (klasy 4-5):
I miejsce – Maja Regmunt (4a)
II miejsce – Maja Dziadosz (4a)
III miejsce – Kuba Widomski (5c)
- wyróżnienia: Zuzanna Błasik (4b) i Paulina Marzec(4b)
- kategoria II (klasy 6-7):

Tym razem w programie zajęć znalazły się:
» energetyczna Zumba, która łączy w sobie elementy aerobiku i tańca,
» TBC – trening całego ciała o umiarkowanej intensywności z wykorzystaniem różnego rodzaju ciężarków, taśm, piłek itp.
» Tabata – krótki, interwałowy trening przyspieszający metabolizm,
» ćwiczenia na zdrowy kręgosłup oraz stretching.
Każda uczestniczka mogła wziąć udział we wszystkich treningach lub wybrać odpowiednią dla siebie formę ćwiczeń. W trakcie imprezy przygotowano kilka atrakcji. Można było dokonać pomiarów i analizy składu ciała, określić wiek metaboliczny oraz uzyskać informacje o zdrowym stylu życia i odżywianiu. W przygotowanej *Fit Kawiarence* można było posilić się zdrowymi produktami i wymienić przepisami. Wśród przyrządzonych przekąsek znalazły się m.in.: jabłka, mikro kanapki z pieczywa żytniego na zakwasie z pastą ze słonecznika i suszonych pomidorów, fit „smalczykiem” z fasoli, batony muesli, ciastka owsiane, kokosowe, ciastka z ciecierzycy, fit brownie, kaszak i rafaello z kaszy jaglanej, babeczki

marchewkowe i dyniowe, ciasto kokosowe bezglutenowe z czekoladą, słone krakersy z ziaren.

Zajęcia *Bądź Fit z „Hubalem”* odbyły się z inicjatywy pani Joanny Mendykowskiej – instruktorki fitness i nauczycielki wychowania fizycznego w ZSZ nr 1 w Bychawie, która zorganizowała spotkanie i przeprowadziła trening razem z paniami: Jolantą Konieczną-Rapa – instruktorką fitness i nauczycielką wychowania fizycznego z Bystrzycy Starej oraz Katarzyną Maciejczyk – nauczycielką wychowania fizycznego z ZSZ nr 1 w Bychawie.

Wszystkim uczestniczkom dziękujemy za obecność i wspólne, aktywne spędzenie popołudnia i wieczoru. Zachęcamy do systematycznej aktywności dla zdrowia, sylwetki, urody i dobrego samopoczucia oraz do zdrowego odżywiania.

Do zobaczenia na kolejnej edycji *Bądź Fit z „Hubalem”*.

Joanna Mendykowska

© materiały autora

I miejsce (ex aequo) – Maria Mituła (6c) i Klaudia Zielonka (7b)

III miejsce – Alicja Surma (6a)
wyróżnienia: Wiktoria Drzewosz (7a) i Weronika Piechnik (7b).

Uczennice, które zajęły pierwsze miejsca w nagrodę nagryją swoje konkursowe piosenki w profesjonalnym studiu nagrań – Dźwiękownia Trzecia Kolonia.

Podziękowanie dla uczennicy klasy 8c: Amelii Kryk i Patrycji Szacoń za pomoc w organizacji i prawidłowym przebiegu konkursu.

Serdeczne podziękowania dla Rady Rodziców za ufundowanie upominków dla wszystkich wokalistów.

Krzysztof Mendykowski, organizator

2019

JUŻ WKRÓTCE

3 Maja piątek

ŚWIĘTO KONSTYTUCJI 3 MAJA

Msza Święta w intencji Ojczyzny.
Złożenie wieńców pod pomnikiem
Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Zawody sportowe
na Stadionie Miejskim w Bychawie

12 Maja niedziela

OGÓLNOPOLSKI CZEMPIONAT KUCÓW XIV POKAZ UŻYTKOWANIA KONI

100 koni na stulecie Polski Niepodległej

Miejsce: Stadion Miejski w Bychawie

19 Maja niedziela

MIĘDZYGMINNE ZAWODY SPORTOWO-POŻARNICZE

Sztafeta pożarnicza 7 x 50 m
Ćwiczenie bojowe

Miejsce: Stadion Miejski w Bychawie

2 Czerwca niedziela

JUBILEUSZOWY XX OGÓLNOPOLSKI FESTIWAL „W KRAINIE PIEROGÓW”

Pierogi, pierogi, pierogi a na scenie
pojawią się MityPan, Łobuzy oraz Defis.

Jubileuszowa Loteria Bychawska

Miejsce: Stadion Miejski w Bychawie